Старословенски језик 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета

Овладавање основним појмовима компаративне лингвистике, најважнијим гласовним променама у прасловенском језику, културно-историјским оквирима настанка словенске писмености и фонолошким системом старословенског језика.

Исход предмета

Студент је савладао основне појмове компаративне лингвистике и способан је да чита и на фонолошком нивоу анализира старословенске текстове.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Словенски језици. Словенска прапостојбина. Миграције. Прасловенски језик: главне развојне тенденције, гласовне промене.

Историјски оквири настанка старословенског језика. Живот и дело Ћирила и Методија. Прва словенска писма: ћирилица и глагољица. Глагољски и ћирилски правопис. Канонски споменици. Типови текстова. Дијалекатска основица старословенског. Утицај грчког језика. Фонолошки систем ћирилометодијевског језика и фонолошки систем језика старословенских рукописа. Гласовне промене у периоду од средине IX века до времена најстаријих сачуваних споменика. Редакције старословенског језика.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и анализа старословенских текстова (фонологија, фонетика).

Литература:

Грковић-Мејџор, Јасмина. Настанак и рана историја словенске писмености. *Летопис Матице српске*, октобар (2006): 723–733.

Ђорђић, Петар. *Старословенски језик*. Нови Сад: Матица српска, 1975, 5–85.

Kont, Fransis. *Sloveni*. *I – II*. Beograd: Filip Višnjić, 1989.

Панић, Миленко. *Старословенска хрестоматија*. Београд: Чигоја штампа, 2001, одабрани текстови.

Народна књижевност

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета:

Студенти би требало да стекну знања о начину преношења и рецепције, о поетици и жанровима народне књижевности.

Исход предмета:

Усвојена знања о историји рецепције усмене књижевности, одликама и жанровима усмене књижевности, као и оспособљеност за самосталну интерпретацију дела.

Садржај предмета

Теоријска настава: Садржај и употреба појмова народна књижевност. Опште одлике народне књижевности: усмено преношење и рецепција дела; колективност; текст и контекст; синкретичност; традиционалност; устаљеност композиционо-стилских поступака и средстава; устаљени сижеи и мотиви. Помени народне књижевности. Појединачни записи, збирке и технике бележења од 15. века до данас. Класификација народне књижевности: сврха, критеријуми, проблеми. Лирске народне песме. Лирско-епске народне песме. Епске народне песме. Народна проза. Кратке народне умотворине.

Практична настава (вежбе): Рад на тексту (анализа и интерпретација одабраних примера) из следећих збирки: *Ерлангенски рукопис*, Ср. Карловци, 1925./Никшић, 1987; В. С. Караџић, *Српске народне пјесме* I-IV, *Српске народне пословице*, Београд, 1965, *Српске народне приповијетке,* Бг. 1988; М. Пантић, *Народне песме у записима XV-XVIII века*, Бг. 2002; З. Карановић*, Антологија српске лирске усмене поезије,* НС 1996/ Бг. 2010; З. Карановић, *Антологија српске лирско-епске усмене поезије,* НС 1998/Бг. 2010*;* Љ. Пешикан-Љуштановић, *Лирске народне песме*, НС 2012; С. Самарџија, *Антологија епских народних песама,* Бг. 2005.

Литература:

Браун, Максимилијан. *Српскохрватска јуначка песма*. Нови Сад – Београд: Завод за уџбенике – Вукова задужбина – Матица српска, 2004, 16 страна по избору.

Клеут, Марија. *Народна књижевност. Фрагменти скрипти*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008, 16 страна по избору.

Клеут, Марија. *Реликвије из старине*. *Огледи о српским епским нардодним песмама*. Нови Сад: Дневник, 2006, 16 страна по избору.

Милошевић-Ђорђевић, Нада. *Од бајке до изреке.* Београд: Дрштво за српски језик и књижевност, 2006, 16 страна по избору.

Недић, Владан. *Вукови певачи*. Нови Сад: Матица српска, 1981, 16 страна по избору.

Пешић, Радмила, Нада Милошевић-Ђорђевић. *Народна књижевност*. Београд: Вук Караџић, 1984, 16 страна по избору.

Проп, Владимир. *Морфологија бајке*. Београд: Просвета, 1982, 16 страна по избору.

Самарџија, Снежана. *Увод у усмену књижевност*. Београд: Народна књига, 2007, 32 стране.

Историја српског језика 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени предмети *Старословенски језик 1* и *Старословенски језик 2.*

Циљ предмета: Упознавање 1) с методологијом историјскојезичких истраживања 2) с елементима спољне историје српског језика, и 3) с главним правцима еволуције српског фонолошког система.

Исход предмета: Способност уочавања и тумачења екстралингвистичке условљености појединих језичких феномена у историјском развоју српског језика, способност тумачења фонолошких феномена у старосрпским текстовима и могућност дијахроног образлагања устројености савременог српског фонолошког система.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Основи спољне историје српског језика (Насељавање Словена на Балкан; Језички супстрат на Балкану; Подела јужнословенске језичке заједнице на источну и западну; Балканизми; Диференцијација западнојужнословенске језичке заједнице; Српски језик и штокавштина); 2. Извори за проучавање историје српског језика; 3. Предмет и задаци историјске фонологије. 4. Развој вокализма (Полазни јужнословенски вокалски систем; Прва етапа развоја вокалског система; Последице губљења полугласника у слабом положају; Друга етапа развоја вокалског система); 5. Развој прозодије (Полазни прозодијски систем и доисторијске промене; Српска акценатска преношења и резултати тих преношења). 6. Развој консонантизма (Полазни јужнословенски консонантски систем и доисторијске промене; Развитак система сонаната, плозива, африката и фрикатива; Палатализације; Јотовања).

Практична настава (вежбе): Читање и фонолошка анализа одабраних старосрпских текстова у транскрибованим издањима.

Литература:

Белић, Александар. Историја српскохрватског језика I. Фонетика. *Историја српског језика.* [Изабрана дела. IV]. Београд: Завод за издавање уџбеника, 1999, 7–151.

Ивић, Павле. *Српски народ и његов језик*. Београд: Српска књижевна задруга, 1986, 7–82.

Ивић, Павле. *Преглед историје српског језика* [Целокупна дела. Књ. VIII]. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 5–104.

Ивић, Павле. *Расправе, студије, чланци. 1. О фонологији* [Целокупна дела. Књ. X/1]. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 308–475.

Subotić, Ljiljana. *Istorijska lingvistika. Fonološke promene i morfološke alternacije (mladogramatičari, strukturalizam, generativna gramatika).* Novi Sad: Filozofski fakultet, 2002, одабрана поглавља.

Српска књижевност 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са основним карактеристикама књижевности ренесансе и барока и главним представницима ових праваца.

Исход предмета: Познавање основних одлика епохе ренесансе и барока и основних поетичких облика ренесансне и барокне књижевности на јужнословенском простору. Познавање најзначајнијих дела и стваралаца у историјском редоследу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Књижевност ренесансе и барока. Теоријска и методолошка полазишта историје књижевности. Хуманизам у Италији. Култура ренесансе. Хрватски хуманисти и европски контекст. (Ј. Шижгорић, К. Пуцић, И. Цријевић, Ф. Петрис.) Песништво и проза у Дубровнику, Сплиту, Задру и Хвару током XV и XVI столећа. (М. Марулић, Ш. Менчетић, Џ. Држић, М. Ветрановић, Х. Луцић, П. Хекторовић, М. Пелегриновић, П. Зоранић, М. Држић, С. Бобаљевић, Д. Рањина, Д. Златарић.) Књижевност XVII столећа. Католичка обнова. Барок. Иван Гундулић.

Практична настава (вежбе): Рад на текстовима: песништво хрватских латиниста (Ј. Шижгорић, К. Пуцић, И. Цријевић); М. Марулић, *Јудита*; поезија (Ш. Менчетић, Џ. Држић, М. Ветрановић, Х. Луцић, М. Пелегриновић, С. Бобаљевић, Д. Рањина, Д. Златарић); Х. Луцић, *Робиња*; П. Хекторовић, *Рибање и рибарско приговарање*; П. Зоранић, *Планине*; М. Држић, *Новела од Станца*, *Дундо Мароје*; Иван Гундулић (по избору).

Литература:

Гарен, Еуђенио. *Култура ренесансе*. Београд: Нолит, 1982.

Комбол, Миховил. *Повијест хрватске књижевности: до народног препорода*. Загреб: Матица хрватска, 1961.

Павловић, Драгољуб. *Старија југословенска књижевност.* Београд: Научна књига, 1971.

Франичевић, Марин. *Повјест хрватске ренесансне књижевности*. Загреб: Школска књига, 1983.

Историја српског језика 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен предмет *Историја српског језика 1.*

Циљ предмета: Упознавање с главним правцима еволуције српског морфолошког система.

Исход предмета: Способност тумачења морфолошких феномена у старосрпским текстовима и могућност дијахроног образлагања устројености савременог српског морфолошког система.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Предмет и задаци историјске морфологије. 2. Промене у деклинационом систему (Полазни јужнословенски системи деклинација; Свођење именица мушког и средњег рода на један деклинациони тип с варијантама у појединим падежима; Свођење именица женског рода на два деклинациона типа; Развој плуралске парадигме именица; Морфолошки развој заменица, придева и бројева); 3. Промене у конјугационом систему (Полазни јужнословенски системи конјугација; Историјски развој презента, аориста, имперфекта, футура I, потенцијала, императива, партиципа и инфинитива; Образовање сложених глаголских облика).

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и морфолошка анализа одабраних старосрпских текстова у транскрибованим издањима.

Литература:

Белић, Александар. Историја српскохрватског језика. Књ. II. Св. 1: Речи са деклинацијом. Историја српскохрватског језика. Књ. II. Св. 2: Речи са конјугацијом. *Историја српског језика*. [Изабрана дела. IV]. Београд: Завод за издавање уџбеника, 1999, 153–418.

Ivić, Pavle. Istorija jezika: Morfologija. Pavle Ivić, Dalibor Brozović. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*. Jugoslavenski leksikografski zavod „Miroslav Krleza”, 1988, 19–54.

Subotić, Ljiljana. *Istorijska lingvistika. Fonološke promene i morfološke alternacije (mladogramatičari, strukturalizam, generativna gramatika).* Novi Sad: Filozofski fakultet, 2002, одабрана поглавља.

Српска књижевност 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен испит из *Српске књижевности 1.*

Циљ предмета: Упознавање са основним карактеристикама књижевности XVIII столећа и главним представницима те књижевности.

Исход предмета: Познавање основних поетичких и жанровских одлика српске књижевности XVIII века. Познавање најзначајнијих писаца и дела у историјском редоследу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Српско-словенска књижевна традиција. Рускословенско доба. Барокне тенденције. Просветитељство и књижевни стилови епохе просвећености. Друштвене и културне прилике, морални и естетички проблеми. Гроф Ђорђе Бранковић, Рачани, Гаврил Стефановић Венцловић, Јован Рајић, Захарија Орфелин, Симеон Пишчевић, Доситеј Обрадовић, Јован Мушкатировић, Емануил Јанковић, Павле Соларић, Сава Мркаљ.

Практична настава (вежбе): Рад на текстовима: Гаврил Стефановић Венцловић, *Црни биво у срцу*; Гроф Ђорђе Бранковић, *Хронике*; Јован Рајић *Песме*; Захарије Орфелин, *Песме*; Симеон Пишчевић, *Мемоари*; Доситеј Обрадовић, *Живот и прикљученија*, *Писмо Харалампију*, *Басне*; *Српска грађанска поезија* (прир. Боривоје Маринковић).

Литература:

Деретић, Јован. *Историја српске књижевности.* Београд: Просвета, 2004.

Павић, Милорад. *Историја српске књижевности барокног доба.* Београд: Нолит, 1970.

Павић, Милорад (прир.). *Од барока до класицизма*. Београд: Нолит – Просвета, 1973.

Павић, Милорад. *Језичко памћење и песнички облик*. Нови Сад: Матица српска, 1976.

Скерлић, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Београд: Завод уџбенике и наставна средства, 1997.

Чурчић, Лаза. *Српске књиге и српски писци 18. века*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1988.

Српски књижевнојезички идиоми 18. и 19. века

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Овладање знањима о типовима књижевних језика у предстандардном периоду развоја српског књижевног језика (18. и 19. век); уочавање везе између развоја књижевног језика и културно-историјског контекста у којем су ти идиоми настали; овладавање читањем и језичком анализом текстова из предстандардног периода.

Исход предмета:

Препознавање особености књижевнојезичких идиома код Срба у 18. и 19. веку; способност филолошке и лингвистичке анализе текстова на рускословенском, руском књижевном језику 18. века, славеносрпском и доситејевском типу језика.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Појам књижевног језика; историја књижевних језика (предмет проучавања, развој научне дисциплине, представници); преглед развоја књижевнојезичких идиома код Срба од почетака словенске писмености до савременог стања; унутрашња и спољашња историја језика – сличности и разлике; Slavia Orthodoxa и Slavia Latina; значај везе између културноисторијских прилика код Срба у 18. и 19. веку и смене књижевнојезичких идиома; периодизација књижевног језика код Срба у 18. и почетком 19. века: (1) књижевни језик код Срба до 1740. године; (2) књижевни језик од 1740. до 1780.г. и (3) књижевни језик од 1780. до првог издања Вуковог *Рјечника*; рускословенски језик, руски књижевни језик 18. века, славеносрпски, доситејевски тип књижевног језика (појава и време егзистирања, специфичности језичке структуре, представници); Конкуренција и коегзистенција норми у књижевном језику краја 18. и почетка 19. века.

***Практична настава (вежбе)*:** Филолошка и лингвистичка анализа текстова рускословенске, руске, славеносрпске провенијенције, анализа текстова доситејевског типа књижевног језика.

Литература:

Ивић, Павле. *Преглед историје српског језика.* Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 105−166.

Младеновић, Александар. *Славеносрпски језик*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада. 1989.

Суботић, Љиљана. Из историје књижевног језика: “питање језика”. *Предавања из историје језика.* Нови Сад: Филозофски факултет, 2004, 145−191.

Унбегаун, Борис. *Почеци књижевног језика код Срба*. Београд – Нови Сад: Вукова задужбина – Матица српска. 1995.

Синтакса и семантика падежа

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из *Морфологије српског језика.*

Циљ предмета: Овладавање основним знањима о устројству и функционисању падежних односа у савременом стандардном српском језику.

Исход предмета: Студент је усвојио основна знања о устројству и функционисање падежних односа на реченичном и синтагматском нивоу у стандардном српском језику и способан је: (1) да у усменом или у писаном облику изложи основне синтаксичко-семантичке карактеристике сваког падежа појединачно; (2) да препознаје и анализира падежне односе у текстовима различитих функционално-стилских одлика; (3) да се користи основном допунском литературом из падежне проблематике.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Основне опште одлике падежног система у српском језику. 1.1. Падеж као граматичка категорија – морфолошка и синтаксичко-семантичка. 1.2. Падеж као прагматичко-семантичка категорија. 1.3. Падежни систем у могућим перспективама – Општи преглед. 1.4. Падеж у синтаксичко-семантичким јединицама. 2. Синтакса и семантика номинатива. 3. Синтакса и семантика генитива. 4. Синтакса и семантика датива. 5. Синтакса и семантика акузатива. 6. Синтакса и семантика инструментала. 7. Синтакса и семантика локатива. 8. Основне прагматичке одлике вокатива.

***Практична настава (вежбе)*:** Анализа основних падежних односа на синтагматском и реченичном нивоу у текстовима различитих функционално-стилских одлика који припадају стандардном српском језику. Усмена презентација / семинар припремљен на основу одабране допунске литературе која обрађује различите проблеме у вези с падежним односима у стандардном српском језику.

Литература

***Основна литература*:**

Антонић, Ивана. *Синтакса и семантика падеж*. Милка Ивић (ред.). *Прилози граматици српског језика. Синтакса савременога српског језика. Проста реченица.* Београд: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2005, 119–300.

***Допунска литература*:**

Антонић, Ивана. Темпорални генитив с предлогом УСРЕД. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLII (1999): 133–139.

Антонић, Ивана. Синтакса и семантика датива. *Јужнословенски филолог* LX (2004): 67–97.

Антонић, Ивана. Предлози УСРЕД, НАСРЕД, ПОСРЕД у савременом стандардном српском језику. *Зборник Матице српске за славистику* 66 (2005): 129–136.

Арсенијевић, Нада. О конструкцијама у акузативу с предлогом *кроз*. *Актуелни проблеми граматике српског језика* [Зборник радова са другог, међународног, научног скупа]. Суботица – Београд, 1999: 113–120.

Кликовац, Душка. О узрочном значењу конструкције *у* + локатив. *Наш језик* XXXII/1–2 (1997): 26–37.

Ivić, Milka. *O zelenom konju. Novi lingvistički ogledi*. Beograd: Biblioteka XX vek, 1995, Tekst: Semantika predloga u izrazima tipa *sedeti na suncu / sedeti u hladu*, 175–179.

Ivić, Milka. *Lingvistički ogledi, tri*. Beograd: Biblioteka XX vek, 2000, Tekst: O rečenicama tipa *Otišla je* KOD *majke / Otišla je* DO *majke*, 79–84.

Ivić, Milka. *Red reči. Lingvistički ogledi, četiri*. Beograd: Biblioteka XX vek, 2002, Tekstovi: Povodom makedonskih konstrukcija tipa *Kola na brat mi / Kola od brat mi*, 75–80; Kaže se: *seo pored nje,* ali ne: **ustao pored nje;* zašto? 81–84; Neki uvidi u konstrukcije tipa *čekati nekoga / čekati na nekoga* i

zaboraviti nešto / zaboraviti na nešto, 115–121.

Танасић, Срето. *Синтаксичке теме*. Београд: Београдска књига, 2005, Текстови: Конструкција *под* + акузатив с временским значењем, 163–169; Временска употреба конструкција *НА + акузатив* и *У + акузатив* са именицама које значе годишња доба, 170–179.

Лексикологија српског језика 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положени предмети *Морфологија српског језика* и *Дериватологија српског језика.*

Циљ предмета: Упознавање са предметом, основним поставкама лексикологије као лингвистичке дисциплине, лексемама као њеним јединицама и организацијом лексичког система српског језика.

Исход предмета: Познавање и разумевање организације лексикона српског језика. Издвајање лексема из континуираног текста и утврђивање места лексеме у организацији лексичког система српског језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам, дефиниција, историјат лексикологије као науке. 2. Предмет лексикологије. 2.1. Место лексикологије међу другим лингвистичким дисциплинама. 3. Гране лексикологије – самосталне дисциплине у оквиру лексикологије. 4. Појам и дефиниција лексикона и лексеме. 4.1. Однос лексеме и речи; класификација лексема по различитим критеријумима. 4.2. Лексема као знак. 4.3. Лексичко значење (компоненте лексичког значења, модели лексичког значења: теорија семантичких обележја, теорија семантичких прототипа). 5. Организација лексикона. 5.1. Полисемија и полисемантичка структура лексеме. 5.2. Полисемија и хомонимија 5.3. Механизми полисемије - семантичке трансформације: метафора, метонимија, синегдоха 6. Парадигматски лексички односи: синонимија; антонимија; хипонимија (меронимија, таксонимија), 7. Синтагматски лексички односи. 7.1. Лексичка колокабилност. 7.2. Појам фразеологије и фразеолошке јединице. 7.3. Структура фразема. 7.4. Лексичко-семантичке групе фразема.

Практична настава (вежбе): 1. Анализа лексема као лексиколошких и лексикографских јединица у различитим текстовима. 2. Рад и вежбе на речнику према задатим критеријумима.

Литература:

Гортан-Премк, Даринка. *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику.* Београд: Институт за српски језик САНУ, 1997.

Драгићевић, Рајна. *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике, 2007,

Јерковић, Јован, Драгољуб Петровић, Мато Пижурица (ур.). *Лексикологија и лексикографија II*. Нови Сад – Београд: Матица српска – САНУ, 1984.

Кликовац, Душка. *Метафоре у мишљењу и језику*. Београд: Библиотека XX век, 2004.

Мршевић-Радовић, Драгана. *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 1987.

Петровић, Владислава. *Новинска фразеологија*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.

Прћић, Твртко. *Семантика и прагматика речи.* Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997.

Ћупић Драго (ур.). *Лексикологија и лексикографија I*. Нови Сад – Београд: Матица српска – САНУ, 1982.

Шипка, Данко. *Основи лексикологије и сродних дисциплина*. Нови Сад: Матица српска, 1998.

Упоредна граматика словенских језика 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени испити *Старословенски језик 1* и *Старословенски језик 2.*

Циљ предмета: Овладавање теоријско-методолошке поставкама упоредне граматике, принципима историјске фонологије и морфологије, најважнијим процесима у развоју фонолошког и морфолошког система прасловенског језика.

Исход предмета: Способност уочавања и тумачења проблема у историјској фонологији и морфологији и системске анализе фонолошких и морфолошких промена у прасловенском језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Предмет, задаци, циљ и методе упоредне граматике. Вокалски и консонантски систем касног праиндоевропског. Рани прасловенски систем. Закон отвореног слога и његове последице. Унутарслоговни синхармонизам и његове последице. Превој. Вокалски и консонантски систем касног прасловенског. Индоевропске деклинације у прасловенском: основе, наставци, стварање меких промена, категорија граматичког рода. Продуктивне и непродуктивне деклинације. Прасловенски глаголски систем у односу на индоевропски: времена, стања, начини. Инфинитив и супин, презент, типови аориста, императив. Иновације: имперфекат, перфекат, плусквамперфекат, потенцијал.

***Практична настава (вежбе)*:** Примена стечених теоријских знања у анализи и реконструкцији форми.

Литература:

Бошковић, Радосав. *Основи упоредне граматике словенских језика (фонетика, морфологија, грађење речи)*. Београд: Требник, 2000.

Mihaljević, Milan. *Slavenska poredbena gramatika*. 1: *Uvod i fonologija*. Zagreb: Školska knjiga, 2002.

Лексикологија српског језика 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен предмет *Лексикологија српског језика 1.*

Циљ предмета: Упознавање са предметом, основним поставкама лексикологије као лингвистичке дисциплине, лексемама као њеним јединицама и структуром лексичког система српског језика.

Исход предмета: Познавање структуре лексикона српског језика. Издвајање лексема из континуираног текста и утврђивање места лексеме у организацији лексичког система и структури српског језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Лексикон српског језика: општи, заједнички и ментални. 2. Структура лексикона. 2.1. Тип лексичког фонда: општи лексички фонд; терминолошки, специјални лексички фондови. 2.2. Критеријум порекла: аутохтона лексика; лексика страног порекла. 2.3. Критеријум времена: архаизми, историцизми, неологизми. 2.4. Критеријум дистрибуције: регионализми, покрајинизми, дијалектизми. 2.5. Критеријум норме: стандарднојезички фонд, супстандардна лексика; жаргон, дијалектизми. 3. Иновације у структури лексикона. 3.1. Позајмљенице: типови, порекло и адаптација. 3.2. Англицизми. 4. Гране лексикологије: фразеологија, ономастика, етимологија, терминологија. 5. Лексикологија и лексикографија. 5.1. Лексикографија као дисциплина 5.2. Типови речника.

Практична настава (вежбе): 1. Анализа лексема као лексиколошких и лексикографских јединица у различитим текстовима. 2. Рад и вежбе на различитим речницима према задатим критеријумима.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Жаргон. Лингвистичка студија.* Београд: Библиотека XX век, 2003.

Васић, Вера, Тврто Прћић, Гордана Нејгебауер. *Do yu speak anglosrpski? Речник новијих англицизама* [Змајеви речници]. Нови Сад: Змај, 2001.

Драгићевић, Рајна. *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Дескриптивна лексикографија стандардног српског језика и њене теоријске основе. Нови Сад Београд: Матица српска САНУ, 2002.

Јерковић, Јован, Драгољуб Петровић, Мато Пижурица (ур.). *Лексикологија и лексикографија* II. Нови Сад Београд: Матица српска САНУ, 1984.

Мршевић-Радовић, Драгана. *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 1987.

Речник српскохрватског књижевног језика књ. 1–3, Нови Сад – Загреб: Матица српска Матица хрватска, 1967–1969, књ. 4–6, Нови Сад: Матица српска, 1971–1976.

Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 1–17. Београд: САНУ Институт за српски језик, 1959–

Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Zagreb: JAZU, 1880–1976.

Ћупић Драго (ур.). *Лексикологија и лексикографија* I. Нови Сад Београд: Матица српска САНУ, 1982.

Шипка, Данко. *Основи лексикологије и сродних дисциплина*. Нови Сад: Матица српска, 1998.

Синтакса и семантика глаголских облика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени /одслушани предмети *Морфологија српског језика* и *Синтаксе и семантике падежа.*

Циљ предмета: Усвајање основних знања о морфосинтаксичким и значењско-функционалним обележјима глагола у стандардном српском језику.

Исход предмета: Познавање устројства глаголских система у стандардном српском језику. Оспособљеност за успешније усмено и писмено изражавање говорника.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Категоријална и структурно-функционална обележја глаголских облика у српском језику. Однос глаголског вида времена. Транзитивност /интранзитивност, рефлексивност, реципрочност. Глаголски системи: времена и начини. Основне значењске и употребне вредности глаголских облика (темпоралност, референцијалност /нереференцијалност, хабитуелност, динамичност, аспектуалност, квалификативност, модалност, експресивност глаголских облика у нарацији, дијатетичност). Глаголски облици као нереченичне предикације: герунди и глаголски придеви. Синтаксичко-семантичка обележја инфинитива. Конструкција с немобилним презентом као конкурентно синтаксичко средство. Модалност као семантичко-прагматичка категорија: модификатори глагола и реченице.

***Практична настава (вежбе)*:** Прати се усвајање програмског садржаја, упућује на релевантну литературу о глаголима и презентују тематске целине у усменој /писаној форми. Рад на различитим типовима текста са примерима који илуструју поједине сегменте теоријске наставе.

Литература:

Белић, Александар. *О различитим питањима савременог језика* [Изабрана дела Александра Белића 13. том]. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Будућност, 2000.

Ивић, Милка. Проблематика српскохрватског инфинитива. *Зборник Матице сррпске за филологију и лингвистику* XX/2 (1972): 115–138.

Ивић, Милка. О тзв. "видским парњацима" – из новог угла. *Јужнословенски филолог* LIII (2001), 1–5.

Ивић, Милка. *Лингвистички огледи*. Београд: Библиотека XX век, 2008, одабране студије.

Матијашевић, Јелка. Префиксација и двовидност глагола. *Јужнословенски филолог* LVI/1–2 (2008), 655–663.

Радовановић, Милорад. *Списи из синтаксе и семантике*. Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1990, одабране студије.

Танасић, Срето. *Презент у савременом српском језику*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 1996.

Танасић, Срето. Синтакса и семантика глагола. Милка Ивић (ред.). *Синтакса савременога српског језика. Проста реченица*. Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2005, 345–476.

Упоредна граматика словенских језика 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положена *Упоредна граматика словенских језика 1*.

Циљ предмета: Упознавање са развојем фонолошког система прасловенског језика у словенским језицима.

Исход предмета: Системске анализе фонолошких промена у словенским језицима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Развој вокалског и консонантског система у словенским језицима од позног прасловенског: полугласници, назали, јери, јат, вокално р и л, звучни спирант γ, развој резултата јотовања и палатализација. Корелација по палаталности. Прозодијски системи савремених словенских језика. Карактеристичне црте источнословенске, западнословенске и јужнословенске језичке заједнице, као и сваког словенског језика понаособ. Главни моменти у развоју словенских књижевних језика.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и анализа текстова на одабраним словенским језицима из све три словенске језичке групе.

Литература:

Бошковић, Радосав. *Основи упоредне граматике словенских језика: Фонетика*. Београд: Научна књига, 1977.

Бернштейн, Самуил. *Очерк сравнительной грамматики славянских языков*. Москва: Издательство Академии наук СССР, 1961.

Михаљевић, Милан. *Славенска поредбена граматика: Увод и фонологија*. Загреб: Школска књига, 2002.

Carlton, Terence. *Introduction to the Phonological History of the Slavic Languages*. Columbus, Ohio: Slavica Publishers, 1990.

Stieber, Zdzisław. *Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich: Fonologia*. Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1969.

Методика наставе српског језика са глотодидактиком

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит из *Дидактике.*

Циљ предмета: Упознавање методике наставе српског језика као матерњег и основа глотодидактике као интегрираних научних дисциплина примењене лингвистике. Овладавање специфичностима учења у настави српског језика. Примена теорије инструкције у методичкој обради граматичких наставних јединица. Овладавање методологијом наставе српског језика.

Исход предмета: Стицање теоријске основе за практичну примену теоријских знања у настави српског језика.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Предмет проучавања глотодидактике и методике српског језика. Значај наставе српског језика као матерњег. Концепција, циљеви, задаци и исходи наставе српског језика. Примена дидактичких принципа и општих(логичких) и стручних(лингвистичких) метода у настави српског језика. Наставни план и програм и његове специфичности по ступњевима (основна и средња школа). Наставниково планирање градива (глобално и оперативно). Типови часова српског језика. Мисаона и говорна активизација ученика. Мотивација ученика. Могућности индивидуализације и диференцијације наставе. Примена образовних стандарда у настави српског језика и књижевности.

Практична настава (вежбе): Увежбавање програмсих садржаја. Израда писмене припреме за час, која се на вежбама презентује и дискутује. Симулација наставних ситуација.

Литература:

Илић, Павле. *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси* (*Методика наставе*). Нови Сад: Змај, 2003, 15–169.

Петровачки, Љиљана. *Синтакса у настави српског језика и књижевности* (одабрана поглавља). Нови Сад: Змај, 2000.

Петровачки, Љиљана. *Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности*. Лингвистичке свеске 7. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Петровачки, Љиљана и Гордана Штасни. *Методичке апликације*. *Планирање*, *програмирање и припремање наставе српскога језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Prebeg-Vilke, Mirjana. *Uvod u glotodidaktiku*. Zagreb: Školska knjiga, 1997.

Штасни, Гордана. *Творба речи у настави српског језика*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.

Дијалектологија српског језика 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање с научном апаратуром дијалектологије и структуралним одликама српских дијалеката са старом акцентуацијом.

Исход предмета: Способност читања и анализе дијалекатских текстова с подручја говора са старом акцентуацијом.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам дијалектологије. 2. Дијалектологија кроз различите правце и школе. 3. Критеријуми за класификацију дијалеката. 4. Основне карактеристике штокавских говора. 5. Подела српских дијалеката: балканизирани (призренско-тимочки) и небалканизирани (говори са старом акцентуацијом: косовско- ресавски, смедеревско-вршачки, зетско-сјенички; говори с новом акцентуацијом: шумадијско-војвођански и херцеговачко-крајишки). 6. Распрострањеност, структуралне карактеристике и диференцијација призренско-тимочког, косовско-ресавског, смедеревско- вршачког и зетско-сјеничког дијалекта.

Практична настава (вежбе): Слушање аудио трака и гледање документарних видео записа о материјалној и духовној култури српског народа. Бележење, читање и анализа дијалекатских текстова на свим језичким нивоима.

Литература:

Brozović, Dalibor i Pavle Ivić. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski.* Izvadak iz II izdanja Enciklopedije Jugoslavije. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, 1988.

Ивић, Павле. *Српскохрватски дијалекти њихова структура и развој. Прва књига: Општа разматрања и штокавско наречје*. Сремски Карловци − Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1994.

Ивић, Павле. *Српски дијалекти и њихова класификација*. Сремски Карловци– Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.

Синтакса и семантика просте реченице

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: *Морфологија српског језика*, *Синтакса и семантика падежа*, *Синтакса и семантика глаголских облика*

Циљ предмета: усвајање теоријских и практичних знања у домену синтаксе просте реченице, те развијање вештина за самосталан наставни и истраживачки рад.

Исход предмета: овладавање правилима функционисања просте реченице и развијање способности за практичну примену усвојених теоријских знања.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Проста реченица као синтаксичка јединица: структурне, семантичке и комуникативне особености. Реченични конституенти: хијерархија и типологија. Синтагма: појам, састав и принципи класификације. Рекција и валенција. Валентни статус конституената: допуне, додаци и адјункти. Предикат – структурно језгро реченице. Глаголски категоријални комплекс и реченична форма. Критеријуми класификације предиката и реченица. Реченична парадигма: активна, пасивна, персонална и имперсонална реченица. Зависни конституенти реченице: субјекат, објекат и адвербијали. Граматички и логички/семантички субјекат. Типологија објекта: директни и индиректни, типични и нетипични. Адвербијали: морфосинтаксички и семантички критеријуми класификације. Зависни конституенти синтагми: атрибути и атрибутиви. Остале синтаксичке функције. Синтаксичка семантика: семантичке функције и њихова формализација. Однос реченичне форме и реченичног садржаја. Информативна перспектива реченице.

***Практична настава (вежбе)*:** Сва теоријска знања са предавања студент проверава и примењује на различитим типовима текстова, упућује се на релевантну литературу и оспособљава за самосталан истраживачки рад.

Литература:

Ivić, Milka. *Lingvistički ogledi*. Beograd: Slovograf – Biblioteka XX vek, 1995.

Ковачевић, Милош. *Огледи из српске синтаксе*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност, 2009.

Mrazović, Pavica. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Novi Sad – Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009.

Пипер, Предраг. Семантичке категорије у простој реченици: синтаксичка семантика. Милка Ивић (ред.). *Синтакса савременога српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска. 2005, 575–982.

Radovanović, Milorad. *Spisi iz sintakse i semantike*. Novi Sad – Sremski Karlovci: Dobra vest – Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1990.

Ружић, Владислава. Милка Ивић (ред.). *Синтакса савременога српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска. 2005, 477–571.

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик II*. Београд: Научна књига, 1979.

Методика наставе српског језика и књижевности

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит *Методика наставе српског језика са глотодидактиком.*

Циљ предмета: Стицање базичних теоријско-методолошких знања из методике наставе српског језика и књижевности која треба да буду основа за развој професионалних компетенција будућих наставника. Развијање критичког мишљења студената и подстицање њиховог стваралачког односа према методичкој теорији и пракси.

Исход предмета: Стицање теоријске основе за практичну примену теоријских знања у настави српског језика и књижевности у основној и средњој школи.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Методика наставе српског језика и књижевности као научна дисциплина. Интердисциплинарност и базичне науке. Методика наставе српског језика и књижевности и науке о језику и књижевности. Карактеристике наставних метода и њихова примена у настави српског језика и књижевности. Настава књижевности. Ученик као читалац. Индивидуално доживљавање књижевног текста и његово колективно изучавање и тумачење. Упућивање ученика у самостално тумачење књижевног текста. Методички приступ књижевнотеоријским појмовима. Лирика у настави. Наставно тумачење епских дела. Драма као наставни проблем. Наставно тумачење књижевно-научне прозе. Методичка обрада лектире. Место историје књижевности у настави. Јединство наставе језика и књижевности. Култура изражавања у наставној пракси. Усмено према писменом изражавању. Примена образовних стандарда у настави српског језика и књижевности.

Практична настава (вежбе): Увежбавање програмсих садржаја. Израда писмене припреме за час, која се на вежбама презентује и дискутује. Симулација наставних ситуација.

Литература:

Илић, Павле. *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси* (*Методика наставе*). Нови Сад: Змај, 2003, 254–478; 516–543.

Петровачки, Љиљана. *Синтакса у настави српског језика и књижевности* (одабрана поглавља). Нови Сад: Змај, 2000.

Петровачки, Љиљана. *Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности*. Лингвистичке свеске 7. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Петровачки, Љиљана и Гордана Штасни. *Методичке апликације*. *Планирање*, *програмирање и припремање наставе српскога језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Rosandić, Dragutin. *Metodika književnog odgoja*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.

Дијалектологија српског језика 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен испит из предмета *Дијалектологија српског језика 1.*

Циљ предмета: Упознавање студената са структуралним одликама српских дијалеката с новом акцентуацијом.

Исход предмета: Способност читања и анализе дијалекатских текстова с подручја говора с новом акцентуацијом.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Шумадијско-војвођански дијалекат – распрострањеност; структуралне карактеристике; диференцијација (банатско-поморишки, бачки, сремски, руднички поддијалекат, поддијалекат србијанске Посавине, говори с незамењеним *јатом*, говорни тип будимске околине). 2. Херцеговачко-крајишки (источнохерцеговачки) – распрострањеност; структуралне особине; диференцијација (северозападна, прелазна и југоисточна област, говори западне и северозападне Србије).

***Практична настава (вежбе)*:** Слушање аудио трака и гледање документарних видео записа о материјалној и духовној култури српског народа. Бележење, читање и анализа дијалекатских текстова на свим језичким нивоима.

Литература:

Brozović, Dalibor i Pavle Ivić. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski.* Izvadak iz II izdanja Enciklopedije Jugoslavije. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, 1988.

Ивић, Павле. *Српскохрватски дијалекти њихова структура и развој. Прва књига: Општа разматрања и штокавско наречје*. Сремски Карловци − Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1994.

Ивић, Павле. *Српски дијалекти и њихова класификација*. Сремски Карловци– Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.

Синтакса и семантика сложене реченице

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен испит из: *Синтаксе и семантике падежа*, *Синтаксе и семантике глаголских облика*, *Синтаксе и семантике просте реченице.*

Циљ предмета: Овладавање основним знањима о устројству и функционисању сложене реченице у савременом стандардном српском језику.

Исход предмета: Студент је усвојио основна знања о устројству и функционисање сложене реченице у стандардном српском језику и способан је: (1) да у усменом или у писаном облику изложи основне синтаксичко-семантичке карактеристике појединачних типова сложених двопредикатских реченичних структура; (2) да препознаје и анализира реченичне односе у текстовима различитих функционално-стилских одлика; (3) да се користи основном допунском литературом из проблематике сложене реченице.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Општи принципи структурирања и типологија сложене реченице – минималне двопредикатске реченичне структуре. 2. Сложена реченица са синтаксичко-семантичким односом субординације – комплексна реченица. 2.1. Матрична реченица и клауза. 2.2. Везник, кореферент, корелатив. 2.3. Субјекатска, предикатска и комплементна клауза. 2.4. Релативна клауза. 2.5. Клаузе околносне детерминације. 2.6. Клаузе експликативне детерминације. 2.7. Клаузе прагматичке детерминације. 3. Реченица са синтаксичко-семантичким односом координације – компонована реченица. 4. Парцелација и кооптација на нивоу сложене реченице.

***Практична настава (вежбе)*:** Анализа сложених реченичних структура у текстовима различитих функционално-стилских одлика који припадају стандардном српском језику. Усмена презентација / семинар припремљен на основу одабране допунске литературе која обрађује различите проблеме у вези с сложеном реченицом у стандардном српском језику.

Литература:

Antonić, Ivana. *Vremenska rečenica.* Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2001, jedno poglavlje po slobodnom izboru.

Ivić, Milka. *Lingvistički ogledi.* Beograd: Biblioteka XX vek, 1983, текst: O srpskohrvatskim pogodbenim rečenicama. 145–153.

Кашић, Јован. Систем копулативних везника И, ПА, ТЕ у српскохрватском књижевном језику. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду* 7 (1962): 111–119.

Ковачевић, Милош. *Синтакса сложене реченице у српском језику.* Београд – Србиње: Рашка школа – Српско просвјетно и културно друштво Просвјета, 1998, два текста по слободном избору.

Поповић, Љубомир. Из проблематике конституисања и структурирања сложених реченица: независне и зависне реченице. *Књижевност и језик* 29/1 (1982): 2–15.

Петровић, Владислава. Допунска клауза у систему зависних реченица. *Зборник Матице српске за славистику* 71–72 (2007): 329–341.

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик. (Граматички системи и књижевнојезичка норма). II Синтакса*. Београд: Научна књига, 1979[3], поглавље: *Сложене реченице*, 777–922.

Танасић, Срето. *Из синтаксе српске реченице.* Београд: Београдска књига – Институт за српски језик САНУ, 2012, текстови од 86 до 195 стр.

Методика наставе српског језика као страног и нематерњег

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са теоријским поставкама методике наставе страног/нематерњег језика. Усвајање основних методичких принципа и техника рада на часу српског као страног/нематерњег језика.

Исход предмета: Стечена основна знања о методици наставе страног/нематерњег језика. Усвојена теоријска потпора за извођење наставног процеса.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Теоријске поставке наставе страног/нематерњег језика. Матерњи, нематерњи/други и страни језик. Усвајање/учење језика. Типологија наставних метода. Комуникативни приступ у настави страних језика. Планирање наставних активности. Елементи часа. Типови часова (обрада новог градива, увежбавање, систематизација, проверавање усвојености градива). Обрада граматичких целина. Обрада вокабулара: лексеме, колокације, изрази и фразе. Обрада културолошких образаца. Језичке активности: рецепција, продукција, интеракција и медијација. Наставна средства: уџбеници и додатни материјал, аудио-визуелна средства. Стандард у вредновању знања. Типови задатака. Израда тестова. Грешке и исправљање грешака.

***Практична настава (вежбе)*:** Анализа литературе и уџбеника за српски као страни и српски као нематерњи језик. Осмишљавање, израда и анализа различитих типова лексичких, граматичких и комуникативних вежби.

Литература:

Fuler, Grejm. *Kako naučiti strani jezik*. *Opšti principi i konkretne tehnike*. Beograd: Finesa, 2000.

Petrović, Elvira. *Teorija nastave stranih jezika*. Zagreb: Školska knjiga,1988.

Prebeg-Vilke, Mirjana. *Uvod u glotodidaktiku*. Zagreb: Školska knjiga,1978.

Šotra, Tatjana. *Kako progovoriti na stranom jeziku*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 2006.

Točanac-Milivojev, Dušanka. *Metode u nastavi i učenju stranog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1997.

Vučo, Julijana. *Kako se učio jezik*. Beograd: Filološki fakultet, 2009.

Zajednički evropski okvir za učenje, nastavu i ocjenjivanje jezika. Podgorica, 2002.

Раичевић, Вучина. *Општа методика наставе словенских језика у инословенској средини*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Преглед македонске књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Студенти треба да се упознају са историјским развојем македонске књижевности и са најзначајнијим делима ове литературе.

Исход предмета: Познавање најзначајнијих књижевних праваца, дела и стваралаца македонске књижевности XIX и XX века, у историјском редоследу и јужнословенском контексту.

Садржај предмета

Теоријска настава: Периодизација. Политички, друштвени, културни и језички контекст. Књижевни правци, развој жанрова и стилова, поетичке особине главних представника македонске књижевности. Поетичке, стилске, тематске, формално-језичке специфичности македонске поезије. Положај сталних песничких облика, слободног стиха, песме у прози. Однос према традицији.

Практична настава: Григор Прличев - *Сердар*, Васил Иљоски - драма *Побегуља*, Јован Бошковски - приповетка *Човек на крову*, Стале Попов - роман *Крпен живот*, Блаже Конески - приповетка *Потез*, Славко Јаневски - роман *Две Марије*, Владо Малески - приповетка *Диптихон*, Коле Чашуле - драма *Црнила*, Димитар Солев – приповетка *Кружно путовање сенке*, Живко Чинго - приповетка *Орден*, Ташко Георгиевски - приповетка *Жене на дрвеним столичицама*, Методија Фотев - приповетка *Сведок*, Томе Арсовски - драма *Диогенов парадокс*, Влада Урошевић - роман *Укус бресака*, Горан Стефановски - драма *Дивље месо*.

Интерпретација песама (Константин Миладинов, Рајко Жинзифов, Коста Рацин, Ацо Шопов, Блаже Конески, Славко Јаневски, Гане Тодоровски, Матеја Матевски, Богомил Ђузел, Влада Урошевић, Анте Поповски, Радован Павловски, Ефтим Клетников), уз преглед одабране секундарне литературе (критика, есеј, студије).

Литература:

Бошковски, Петар (изб.). *Савремена македонска приповетка*. Нови Сад: Матица српска, 1978.

Ђурчинов, Милан. *Нова македонска књижевност.* Београд: Нолит, 1985.

Ивановић, Радомир. *Македонски писци и дела.*Београд: Народна књига, 1979.

Конески, Блаже, Димитар Митрев, Александар Спасов (ур.). *Савремена македонска драма*. Нови Сад: Матица српска, 1977.

Митрев, Димитар (ур.). *Антологија савремене македонске поезије*. Нови Сад: Матица српска, 1977.

Поленаковић, Харалампије (изб.). *Македонска књижевност XIX века*. Нови Сад: Матица српска, 1978.

Саздов, Томе, Вера Стојчевска-Антић, Драги Стефанија, Георгиј Сталев, Борислав Павловиски. *Македонска књижевност.* Загреб: Школска књига, 1991.

Сталев, Георги (изб.). *Македонска књижевна критика и есеј*. Нови Сад: Матица српска, 1978.

Преглед хрватске књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Студенти треба да се упознају са најзначајнијим ауторима хрватске књижевности XIX и XX века, у контексту европских и јужнословенских књижевности.

Исход предмета: Познавање најзначајнијих појава, дела и стваралаца хрватске књижевности XIX и XX века у историјском редоследу и јужнословенском контексту.

Садржај предмета

Теоријска настава: Периодизација. Илирски покрет. Часописи и алманаси.. Људевит Гај. Илиризам и Јужни Словени. Књижевност Шеноиног доба. Реалистичка приповест и новела. Манифести. Критички и психолошки реализам. Тематизација женског питања. Хрватска модерна. Кружоци. Хрватска међуратна књижевност. Типологија хрватског експресионизма. Часописи и манифести. Послератни период соц. реализма и његово превладавање. Савремена књижевност

Практична настава (вежбе): Обрађиваће се следећи аутори и текстови: С. Враз, *Ђулабије*; И. Мажуранић, *Смрт Смаил-аге Ченгића*; А. Шеноа, *Сељачка буна* или *Златарово злато*, *Наша књижевност*; Е. Кумичић, *Госпођа Сабина*, *О роману*; А. Ковачић, *У регистратури*; Ј. Козарац, *Мртви капитали*, *Бисер Ката*, *Оправа*; С. С. Крањчевић, *Бугаркиње*; И. Војновић, *Дубровачка трилогија*; А. Г. Матош, песме и приповетке по избору; А. Б. Шимић, *Преображења*; Т. Ујевић, *Лелек себра*, *Колајна*; М. Крлежа, *Хрватски бог Марс*, *Господа Глембајеви*, *Повратак Филипа Латиновицза*; В. Десница, *Прођећа Ивана Галеба*; Р. Маринковић, *Глорија*, *Киклоп*; С. Новак, Д. Угрешић, Г. Трибусон, П. Павличић, В. Парун, И.Сламниг, С. Шнајдер.

Литература:

Живанчевић, Милорад, Иво Франгеш. *Илиризам и реализам* [*Повијест хрватске књижевности,* књ. IV]. Загреб: Либер – Младост, 1975.

Живанчевић-Секеруш, Ивана. *Упоредници јужнословенских књижевности.* Нови Сад: Змај, 2004.

Жмегач, Виктор. *Тежишта модернизма*. Загреб: Либер, 1986.

Милановић, Жељко. *Два писца и Други*. Београд: Служебени гласник, 2012, 221–258.

Немец, Крешимир. *Повијест хрватског романа од 1945. до 2000. године*. Загреб: Школска књига, 2003.

Франгеш, Иво. *Повијест хрватске књижевности*. Загреб – Љубљана: Матица хрватска – Цанкарјева заложба, 1987.

Шицел, Мирослав. *Књижевност модерне* [*Повијест хрватске књижевности*, књ. V]. Загреб: Либер –Младост, 1987.

Генеративна граматика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Циљ предмета је да се студенти упознају са основним филозофским и методолошким поставкама генеративног приступа у лингвистици и са моделима који су довели до утемељења минималистичког програма; да овладају основним терминима и појмовима из области генеративне граматике; да разумеју везу између података и теорије у синтакси и лингвистици уопште; да се оспособе за примену теоријских појмова на синтаксичке податке у циљу анализе података и аргументације; да развију способност за аргументацију.

Исход предмета: Теоријски аспекти – усвојеност кључних термина и појмова из области генеративне граматике; усвојеност структурних односа у реченици; разумевање граматичких механизама у простим (изјавним и упитним) реченицама. Практички аспекти – оспособљеност за употребу дескриптивних алатки (рачвастих дијаграма) за анализирање простих реченица; развијена аналитичка способност за препознавање проблема и за њихово решавање; способност за разумевање и објашњавање појединих језичких појава.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Синтаксичке теорије: некад и сад. Генеративна граматика: психолошке импликације, веза језика и ума. Основне поставке минимализма. Морфосинтаксичка обележја: скупови обележја, мотивација за обележја, обележја лексичких категорија. Терминологија и формализације у минимализму. Конституенти. Одређивање управног члана пројекције; тематске улоге и њихово додељивање; синтаксичка операција спајања; провера обележја. Структура фразе. Дитранзитивни глаголи и пројекција *vP.* Пројекција глаголског времена (TP). Померање управног члана пројекције. Субјекат и објекат: померање субјекта, падеж и проширени принцип пројекције (EPP). Пројекција комплементизатора (CP): комплементизатори, клаузе са личним и безличним глаголским обликом. Померање упитних речи. Локалност померања.

***Практична настава (вежбе)*:** Дускусија о прочитаној литератури.

Литература:

Adger, David. *Core Syntax: A Minimalist Approach*. Oxford – New York: OUP, 2003.

Chomsky, Noam. *New horizons in the study of language and mind.* Oxford: OUP, 2000.

Halupka Rešetar, Sabina. Jedan pokušaj prevođenja terminologije generativne gramatike. *Primenjena lingvistika* 4 (2003): 17–25.

Halupka Rešetar, Sabina. *Rečenični fokus u engleskom i srpskom jeziku* [Edicija E-disertacija, knjiga 1]. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2011.

Lasnik, Howard. *Minimalist analysis*. Oxford: Blackwell, 1999.

Lasnik, Howard, Juan Uriagereka. *A course in minimalist syntax.* Cambridge: CUP, 2005.

Pinker, Steven. *The Language Instinct*. London: Penguin, 1994.

Progovac, Ljiljana. *A Syntax of Serbian*. Bloomington, Indiana: Slavica, 2005.

Интерпретација усмене епике у настави

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета: Оспособити студенте да аналитички приступају усменим епским песмама као уметничко-естетском, психолошком и педагошком феномену и да то знање примене у будућем наставном раду.

Исход предмета Познавање основних специфичности жанра, тематике, поетике и културног контекста усмених епских песама. Способност самосталне интерпретације усмене епске песме и способност да се то знање примени у настави.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Особености жанра усмене епике: однос према историјској грађи, однос према религијском, митском и обичајно обредном контексту, поетичке одлике усмене епике (језик, ликови, структура дела). Стваралоци усмене епике између певача–преносилаца и индивидуалних стваралаца.

Практична настава (Вежбе): На избору песама које су део обавезне и допунске лектире у основној и средњој школи развијају се интерпретативне способности и уочавају особености књижевности жанра усмене епике и могућности њихове методичке апликације у настави.

Литература:

Браун, Максимилијан. *Српскохрватска јуначка песма*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике – Вукова задужбина – Матица српска, 2004, 16 страна по избору.

Делић, Лидија. *Живот епске песме. „Женидба краља Вукашина“ у кругу варијанти*. Београд: Завод за уџбенике, 2006, 16 страна по избору.

Караџић, Вук Стефановић. *Српске народне пјесме* I–IV. Београд: Нолит, 1977, 40 страна по избору.

Клеут, Марија. Подела српскохрватских епских усмених песама у циклусе – узроци и последице. *Народна умјетност* 27 (1990): 99–109.

Клеут, Марија. *Реликвије из старине: Огледи о српским епским народним песмама.* Нови Сад: Дневник, 2006, 16 страна по избору.

Кољевић, Светозар. *Наш јуначки еп*. Београд: Нолит, 1974, 16 страна по избору.

Маретић, Томо. *Наша народна епика*. Београд: Нолит, 1966, 16 страна по избору.

Пешикан Љуштановић, Љиљана. *Змај Деспот Вук – мит, историја, песма*. Нови Сад: Матица српска, 2002, 16 страна по избору.

Пешикан Љуштановић, Љиљана. Понављања као основ значења у песми "Зидање Скадра". *Методички видици* 1 (2010): 26–33.

Самарџија, Снежана (прир.). *Антологија епских народних песама*, Београд: Народна књига, 2005, 5–39.

Самарџија, Снежана (ур.). *Ликови усмене књижевности* [Зборник радова]. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2010, 16 страна по избору.

Шмаус. Алојз. *Студије о јужнословенској народној епици*. Београд – Нови Сад: Завод за издавање уџбеника, 2011, 16 страна по избору.

Методички системи

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит *Методика наставе српског језика са глотодидактиком.*

Циљ предмета: Упознавање са савременим методичким системима и израда и презентација различитих методичких модела за наставу српског језика и књижевности.

Исход предмета: Стицање теоријске основе за функционалну примену савремених методичких система, поступака и модела у школском учењу српског језика и књижевности.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Методички системи наставе матерњег језика и књижевности. Савремени методички системи који обезбеђују активну и интерактивну наставу. Индуктивно-дедуктивни методички систем. Интерпретативно-аналитички методички систем. Корелацијско-интеграцијски методички систем. Проблемска, истраживачка и стваралачка настава. Програмирана настава. Учење путем откривања. Комбиновање методичких система.

***Практична настава (вежбе)*:** Студенти увежбавају примену методичких поступака и корака из различитих методичких система.

Литература:

Илић, Павле. *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси* (*Методика наставе*). Нови Сад: Змај, 2003, 485–507.

Петровачки, Љиљана. *Синтакса у настави српског језика и књижевности* (одабрана поглавља). Нови Сад: Змај, 2000.

Петровачки, Љиљана. *Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности*. Лингвистичке свеске 7. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Петровачки, Љиљана и Гордана Штасни. *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2010.

Руски језик 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Да студент нема никаквих предзнања из руског језика.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске графије, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, графије и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (1–10 лекција [А1.1]).

Садржај предмета:

Теоријска настава: Руски језик у словенској заједници језика: настанак, развој и историјске руско-српске везе. Руски и српски – генетски сродни језици (интерференција, фацилитација, хомоними).

Фонетика: Руска азбука. Однос глас / слово / фонема. Руски вокалски систем. Природа руског акцента. Артикулација [а], [о], [у], [и], [э] и [ы] под акцентом. Изговор неакцентованих вокала [а] и [о], [е] и [’а], [е] иза [ж], [ш], [ц]. Руски консонантски систем. Артикулација [ж], [ш], [ц]. Изговор тврдих и меких [м], [п], [б], [н], [т], [д], [ф], [в], [к], [г], [х], [с], [з], [р]. Обележавање мекоће. Артикулација [л] и [л'], [р] и [р'], [х], [х'] [ж], [ш], [ц], [ч’],[ш’ч’]. Бележење и изговор јоте. Консонантске промене. Правила ортографије.

Морфологија. Именице (категорија рода, броја и падежа). Деклинација именица (I, II и III врста).

Практична настава (вежбе): Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника.Савлађивање градива из фонетике, морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив једнине и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, презент – I и II конјугација, перфекат; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија (упознавање, изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација земаља, нација, језика, професија, премета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник:

Миллер, Л. В., Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник. Рабочая тетрадь*. Санкт Петербург: Златоуст, 2004.

Граматика:

Маројевић, Радмило. *Граматика руског језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1994.

Помоћна литература:

Аникина, М. Н. *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва: Русский язык, 2005.

Речник:

Ајџановић, Наташа, Катха Јуршић-Хузјан. *Руско-српски речник* [скрипта уз уџбеник], Нови Сад: Филозофски факултет, 2004.

Македонски језик 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање студената са местом македонског језика у јужнословенској и балканској језичкој заједници, као и са његовим фонетским и морфолошким карактеристикама.

Исход предмета: Способност студената да читају, анализирају и преводе македонске текстове.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Увод: Место македонског језика у јужнословенској и балканској језичкој заједници. Језичке промене у средњомакедонском периоду. К. П. Мисирков. Конституисање македонског језика. 2. Фонологија: Изговор и употреба појединих македонских гласова (ќ ѓ; л љ; в ј; х; s; `р); Природа и дистрибуција акцента. 3. Морфологија: Именице – аналитичка деклинација; употреба чланских морфема; остаци падежних форми; вокатив; образовање множине. Придеви – подела; род; остаци одређеног вида; аналитичко поређење. Заменице – подела; остаци синтетичке деклинације код личних заменица. Бројеви – подела; бројне именице; исказивање одређене и приближне бројности; члановање бројева. Врсте и значење прилога, предлога и везника.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање, превођење и језичка анализа књижевних, научних и новинских текстова.

Литература:

Бојковска, С., Л. Минова-Ѓуркова, Д. Пандев, Ж. Цветковски. *Македонски јазик за средното образование*, Скопје: Просветно дело, 1997.

Бошњаковић, Жарко. *Македонски језик: читанка, речник, граматика*. Нови Сад: Филозофски факултет, Институт за јужнословенске језике, 1986.

Бошњаковић, Жарко. *Са македонским у свет. Граматика. Пословни македонски. Компјутери. Фразе и изрази. Путовања*, Београд: Агенција Матић, 2005.

Гочкова-Стојановска, Татјана, Искра Пановска-Димкова, Божилак. *Ѕуница: Учебник по македонски јазик за странци (почетно рамниште)*, Скопје: Универзитет „Св. Кирили и Методиј”, Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2012.

Словеначки језик 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Усвајање основне граматике и лексике савременог словеначког језика.

Исход предмета: Разумевање говорног језика, самостално писмено и усмено изражавање на нивоу А1. Разумевање писаног текста на нивоу А2.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Словеначка латиница – правила читања. Акценат – опште напомене. Гласовни систем (вокали и консонанти). Гласовне промене. Категорија рода, броја и падежа у словеначком. Именице –основне промене именица мушког, женског и средњег рода. Придеви – деклинација и компарација. Заменице – личне, присвојне и односне. Главни и редни бројеви. Глаголи – инфинитивна и презентска основа; презент, перфект, футур. Основни прилози за време, место и начин.

***Практична настава (вежбе)*:** Студенти практичо савладавају изложену граматичку грађу и улазе у активну употребу језика. Рад на тексту: вежбе читања, писања и превођења; овладавање словеначком лексиком. Увежбавање основне конверзације.

Литература:

Ђукановић, Владо, Маја Ђукановић. Српско-словеначки и словеначко-српски речник, Љубљана: Пасадена, 2005.

Ђукановић, Маја, Жељко Марковић. *Основи граматике словеначког језика*. Београд: Филолошки факутет, 2001.

Jug-Kranjec, Hermina. *Slovenščina za tujce*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1989.

Јуранчич, Јанко. *Словеначки језик (Граматика словеначког језика за Хрвате и Србе)*. Љубљана: Државна заложба Словеније, 1965.

Jurančič, Janko. Slovensko-srbskohrvaški slovar, Ljubljana: DZS, 1985.

Jurančič, Janko, Srbskohrvatsko-slovenski slovar, ljubljana: DZS, 1986.

Словачки језик 1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање студената са структуром и главним законитостима словачког као западнословенског језика, који је и језик словачке народности у Војводини. Студенти треба да се оспособе за самостално, језички коректно, усмено и писмено комуницирање и праћење одговарајуће стручне литературе на словачком језику. У оквиру овог курса треба да савладају градиво из фонетике и фонологије словачког језика.

Исход предмета: Примена практичних знања из фонетике, правописа, лексикологије и лексикографије словачког језика.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1.Основни подаци о Словацима и словачкој народности у Војводини. 2. Словачки језик и његово место међу осталим словенским језицима. 3. Принципи словачког правописа. 4. Гласовни систем словачког језика. Самогласници. Дифтонзи. 5. Сугласници. 6. Слог и његове особине. 7. Прозодијска обележја слога. Квантитет. Акценат. 9. Словачки правопис (Ипсилон, умекшавање сугласника). 10. Једначење сугласника по звучности. 11. Једначење сугласника по звучности 2. 12. Једначење сугласника по месту и начину творбе. 13. Лексикологија. Дифренцијација и семантичка структура речи. 14. Морфематска структура речи. 15. Лексикографија.

***Практична настава (вежбе)*:** Вежбе прате наставно-методичке јединице из теоријске наставе.

Литература

Horák, Emil. *Srbochorvátsko-slovenský a slovensko-srbochorvátsky slovník*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1991.

Kamenárová, Renáta, E. Španová, H. Tichá, H. Ivoríková, Z. Kleschtová, M. Moťašová. *Krížom, krážom. Slovenčina A1*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2007.

Kamenárová, Renáta et al. *Krížom-krážom. Slovenčina. Cvičebnica A1 + A2*. Bratislava: Studia Academia Slovaca 2009.

Pauliny, Eugen. *Krátka gramatika slovenská*. Bratislava: Národné literárne centrum, 1997.

Општа лингвистика 3: Савремени правци

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из предмета *Општа лингвистика 2: Теорије*.

Циљ предмета: Упознавање са одабраним новијим правцима у општелингвистичкој науци.

Исход предмета: Студент познаје одабране новије правце у лингвистичкој науци, и одабрану литературу оњима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. *Основи фази лингвистике* (темељна начела и одабрани примери); 2. *Основи когнитивне лингвистике*: принцип континуума (лексикон – граматика – семантика), концептуализација, категоризација, метафоризација, прототипизација, спацијализација, („границе“, „центар“ и „периферија“), иконичност у лексикону и граматици (= „језичка слика света“); 3. *Предвиђање лика будуће науке о човеку и његовом језику*.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у одабрану најважнију литературуа и њено тумачење.

Литература:

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Кликовац, Душка. *Метафоре у мишљењу и језику*. Београд: XX век, 2004.

Пипер, Предраг. Граматика границе. *Јужнословенски филолог* 64 (2008): 307–322.

Поповић, Љ[удмила]. *Језичка слика стварности*. Београд: Филолошки факултет, 2008, поглавље *Теоријске поставке*, 19–71.

Радовановић, Милорад. *Увод у фази лингвистику*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.

Увод у ономастику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Овладавање основним теоријско-методолошким поставкама ономастике и принципима ономастичке анализе.

Исход предмета: Способност издвајања и анализе ономастичких јединица свих врста у свим функционалним стиловима; уочавање повезаности ономастике са другим дисциплинама (етимологијом, дијалектологијом, историјом, етнологијом, митологијом).

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Предмет, задаци и методе ономастике. Ономастика и суседне дисциплине. Историјат и развој ономастике у свету, словенским језицима и у србистици. Појам и дефиниција ономастичке јединице онима. Однос апелатива и онима. Граматичке категорије у ономастици. Антропономастика: значење и творбени модели личних имена домаћег (словенског) порекла; лична имена страног порекла; настанак, значење и творбени модели патронима. Топономастика: ојконими, ороними, хидроними и хороними; егзоними; семантичке и структуралне класификације прозирних топонима. Хрематоними: историјат и творбени модели.

***Практична настава (вежбе)*:** Примена стечених теоријских знања у анализи онима. Приказ и анализа литературе из ономастике.

Литература:

Грковић, Милица. *Речник личних имена код Срба*. Београд: Вук Караџић, 1977.

Лазаревић, Велибор. *Српски именослов*, Београд: Book Marso, 2001.

Марковић, Жељко. Топонимија општине Пландиште. *Прилози проучавању језика* XXVII (1996): 79–136.

Недељков, Љиљана. Методологија теренских топонимских истраживања северног Баната. *Ономатолошки прилози* XIX–XX (2009): 25–33.

Никонов, В. А. *Введение в топонимику*. Москва: Наука, 1965.

Суперанская, А. В. Общая теория имени собственого. Москва: Наука, 1973.

Суперанская, А. В. и др. Теория и методика ономастических исследований. Москва: Наука, 1986.

Шимундић, Мате. *Рјечник особних имена*. Загреб: Накладни завод Матице хрватске, 1988.

Шимуновић, Петар. *Наша презимена: поријекло, значење, распрострањеност*. Загреб: Накладни завод Матице хрватске, 1985.

Brendler, Andrea, Silvio Brendler. *Namenarten und ihre Erforschung: Ein Lehrbuch für das Studium der Onomastik*. Hamburg: Baar-Verlag, 2004.

Langendonck, Willy Van. *Theory and Typology of Proper Names*. Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 2007.

Функционална граматика српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Овладавање знањем из домена функционалне граматике и теорије функционално-семантичких поља.

Исход предмета: Оспособљавање за примену знања из области функционалне граматике у истраживању одређених синтаксичко-семантичких проблема.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

1. Фунцкионална граматика: предмет и задаци. Теорија функционално-семантичких поља (ФСП). Реченица и њени делови као изрази одређених семантичких категорија.

2. ФСП с предикатским језгром: аспектуалност, темпоралност, модалност, персоналност, агентивност и пацијентивност (дијатеза, транзитивност/интранзитивност).

3. ФСП с квалификативно-квантификативним језгром: квалификативност (градуелност), квантификација, референцијална одређеност и неодређеност, посесивност.

4. ФСП с одредбеним језгром: спацијалност, каузативност, теличност, кондиционалност, концесивност.

***Практична настава (вежбе)*:** Вежба на текстовима различитих врста и упознавање с литературом.

Литература:

Бондарко, Александр Владимирович. *Функциональная грамматика*. Ленинград: Наука, 1984.

Грицкат, Ирена. О неким видским особеностима српскохрватског глагола. *Јужнословенски филолог* 22, 1958, 65–130.

Ивић, Милка. *Лингвистички огледи*. Београд: Просвета, 1983.

Ивић, Милка. *О зеленом коњу. Нови лингвистички огледи*. Београд: Словограф, 1995.

Ивић, Милка (ур). *Синтакса савременога српскога језик. Проста реченица*. Нови Сад: Матица српска – Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, 2005.

Руски језик 2

Наставник: Слободанка Б. Перкучин, Драгана Б. Поповић, Маја Н. Крстић

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Одслушан предмет *Руски језик 1.*

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба , а у складу са темама и текстовима из друге половине уџбеника (11-17 лекција [А1.2]).

Садржај предмета:

Теоријска настава: *Морфологија*: Класификација и промена заменица (личне, повратне, присвојне, упитно-односне, показне, одређене, неодређене). Класификација и промена придева. Одређени и неодређени вид. Степени поређења. Прост и сложен компаратив. Прост и сложен суперлатив. Бројеви (значење и састав). Писање, промена и употреба бројева. Исказивање времена (сати и године). Глаголи (категорија вида, времена, лица и начина). Инфинитив. Презент. Перфекат. Футур (прост и сложен).

Практична настава (вежбе): Теме покривене лекцијама из друге половине уџбеника , у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене деклинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник:

Миллер, Л. В., Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник. Рабочая тетрадь*. Санкт Петербург: Златоуст, 2004.

Граматика:

Маројевић, Радмило. *Граматика руског језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1994.

Помоћна литература:

Аникина, М. Н. *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва: Русский язык, 2005.

Чубаровой, О. Э. (ред.) *Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык.* Москва: Русский язык, 2005.

Речник:

Ајџановић, Наташа, Катха Јуршић-Хузјан. *Руско-српски речник* [скрипта уз уџбеник], Нови Сад: Филозофски факултет, 2004.

Македонски језик 2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен испит из предмета *Македонски језик 1*.

Циљ предмета: Упознавање студената са глаголским системом и синтаксом македонског језика.

Исход предмета: Овладавање правилима творбе и употребе глаголских облика; именских фраза; удвајања објеката и реда речи.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Морфосинтакса глагола: граматичке категорије – прелазност / непрелазност, свршеност/несвршеност, доживљеност/недоживљеност глаголске радње; творба и значење: простих личних глаголских времена (презент, аорист, имперфекат); сложених личних глаголских времена (перфекат, плусквамперфекат, футур, прошло будуће време, футур индиректно саопштен, конструкције с *има* и са *сум*); прост лични глаголски начин (императив); сложен лични глаголски начин (потенцијал) и безлични глаголски блици (радни глаголски придев, трпни придев, глаголска именица и глаголски прилог). 2. Синтакса: Именска фраза (ИФ) као језичка јединица; њена структура; независна ИФ; директно зависна ИФ; индиректно зависна ИФ; општезависна ИФ; предикативна ИФ. Удвојен директни и индиректни објекат. Ред речи у реченици.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање, превођење и морфосинтаксичка анализа књижевних, научних и новинских текстова.

Литература:

Алексова, Гордана. *Суница: Учебник по македонски јазик за странци (средно рамниште)*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2012.

Бошњаковић, Жарко. *Македонски језик: читанка, речник, граматика*. Нови Сад: Филозофски факултет, 1986.

Минова-Ѓуркова, Лилјана. *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*, Скопје: Магор, 2000.

Мургоски, Зозе. *Речник на македонскиот јазик*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески”, 2005.

Словеначки језик 2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен *Словеначки језик 1*.

Циљ предмета: Овладавање граматичком структуром и лексиком словеначког језика потребном за разумевање словеначких текстова различитих функционалних стилова, као и за свакодневну комуникацију.

Исход предмета: Овладавајући граматичком структуром и лексиком словеначког језика студенти се упознају са различитим видовима савременог словеначког језика и словеначком културом. Оспособљавају се за самостално коришћење стручне литературе на словеначком језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Промене именица које одступају од основних деклинационих образаца. Лична повратна и повратна присвојна заменица. Упитне, неодређене, одричне, показне и опште заменице. Дистрибутивни и мултипликативни бројеви. Глаголи – супин, герунд, партицип и адверб презента, плусквамперфект, императив, кондиционал, пасив. Прилози за узрок. Везници напоредних и зависних реченица.

***Практична настава (вежбе)*:** Студенти практично савладавају изложену граматичку грађу и улазе у активну употребу језика. Рад на тексту: вежбе читања, писања и превођења. Конверзационе вежбе.

Литература:

Ђукановић, Владо, Маја Ђукановић. Српско-словеначки и словеначко-српски речник, Љубљана: Пасадена, 2005.

Ђукановић, Маја, Жељко Марковић. *Основи граматике словеначког језика*. Београд: Филолошки факутет, 2001.

Jug-Kranjec, Hermina. *Slovenščina za tujce*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1989.

Јуранчич, Јанко. *Словеначки језик (Граматика словеначког језика за Хрвате и Србе)*. Љубљана: Државна заложба Словеније, 1965.

Jurančič, Janko. Slovensko-srbskohrvaški slovar, Ljubljana: DZS, 1985.

Jurančič, Janko, Srbskohrvatsko-slovenski slovar, ljubljana: DZS, 1986.

Словачки језик 2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен испит из предмета *Словачки језик 1*

Циљ предмета: Упознавање студената са структуром и главним законитостима словачког као западнословенског језика, који је и језик словачке народности у Војводини. Студенти треба да се оспособе за самостално, језички коректно, усмено и писмено комуницирање и праћење одговарајуће стручне литературе на словачком језику.

Исход предмета: Познавање словачког језика до те мере да га студент користи у комуникацији.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Морфологија. Врсте речи – класификација, основне карактеристике. 2. Именице. Подела, граматичке категорије, грађење. 3. Промена именица мушког рода. 4. Промена именица женског и средњег рода. 5. Придеви. Подела. Поређење. 6. Грађење и промена придева. 7. Заменице. Бројеви. 8.Глаголи. Пунозначни – помоћни глаголи 9. Повратни – неповратни глаголи. 10. Глаголски вид. 11. Глаголски облици од презентске основе. 12. Глаголски облици од инфинитивне основе. 13. Непроменљиве речии. 14. Реченица. Проста и сложена реченица. 15. Граматичка структура и ред речи у реченици.

***Практична настава (вежбе)*:** Вежбе прати наставно-методичке јединице из теоријске наставе

Литература

Horák, Emil. *Srbochorvátsko-slovenský a slovensko-srbochorvátsky slovník*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1991.

Kamenárová, Renáta et al. *Krížom-krážom. Slovenčina. Cvičebnica A1 + A2*. Bratislava: Studia Academia Slovaca 2009.

Kamenárová, Renáta et al. *Krížom, krážom. Slovenčina A2*. Bratislava: Studia Academica Slovaca, 2012.

Pauliny, Eugen. *Krátka gramatika slovenská*. Bratislava: Národné literárne centrum, 1997.

Историја српске културе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање с појмом културе, с појмом националне културе и националног идентитета; историјски аспекти свих облика културе, материјалне и духовне.

Исход предмета: Усвојен општи појам културе и историјски развој српске културе. Сагледавање националне културе у контексту европских културних кретања.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Појам културе. Појам националне културе. Однос националне, међунационалне и глобалне културе. Српска култура кроз време. Хришћанство и паганство. Митологија код Срба. Важне упоришне тачке у развоју српске културе (1389; 1690). Развој грађанске културе. Друштво и култура у XX столећу. Уметност, наука, штампа.

Практична настава: Анализа појединачних текстова (приповетке И. Андрића и М. Јерговића, по избору, чланци В. Чајкановића о српској митологији) о свим аспектима културе усвојеним на теоријској основи.

Други облици наставе: Анализа илустратитивних књижевних текстова који проблематизују културолошке теме; индивидуалисана анализа појединих обичаја.

Литература:

Деретић, Јован. *Културна историја Срба*. Крагујевац: Филозофски факултет, 1997.

Чајкановић, Веселин. *Мит и религија у Срба*. Београд: Српска књижевна задруга, 1973.

Стефановић, Мирјана Д. *Кратки увод у историју српске културе*. Београд: Службени гласник, 2008.

Традиционална култура Срба

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са основним обележјима традиционалне културе Срба у општесловенском контексту.

Исход предмета: Усвојена знања о значењу појма *традиционална култура*, као и категоријама и облицима те културе, односно системом знакова који чине „језик“ традиционалне културе Срба.

Садржај предмета

Теоријска настава: Значење и садржај појма традиционална култура (народна култура, етнокултура); традиционална култура као израз јединствене слике света; однос културе и природног језика као система знакова; семантичке јединице језика традиционалне културе: вербалне манифестације (песнички облици), радње, предмети и појаве; реконструисање садржаја традиционалне културе и њене слике света; бинарне опозиције; традиционална култура као систем знакова (циклично поимање времена; просторни односи: горе/доле, лево/десно; свој/туђи, елементи природе (вода, земља, небо, небеска тела); бића: богови, демони, хероји, свеци, људи и њихове номинације и атрибуције; биљке; животиње; предмети; појаве; социјални односи и сродство.

Литература:

Гура, Александар. *Симболика животиња у словенској народној традицији*. Београд: Бримо – Логос – Глобосино Александрија, 2005.

Елијаде, Мирча. *Свето и профано*. Врњачка Бања: Замак културе, 1980.

Карановић, Зоја. *Небеска невеста*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2010.

Кулишић, Шпиро, Петар Петровић. *Српски митолошки речник.* Београд: Етнографски институт САНУ, 1998.

Недељковић Миле. *Годишњи обичаји у Срба*. Београд: Вук Караџић, 1990.

Раденковић, Љубинко. *Симболика света у народној магији Јужних Словена*. Ниш: Просвета, 1996.

Раденковић, Љубинко, Светлана Толстој. *Словенска митологија: енциклопедијски речник*. Београд: Zepter Book World, 2001.

Седов, Валентин Васиљевич. *Словени у далекој прошлости*. Нови Сад: Академска књига, 2012.

Чајкановић, Веселин. *Сабрана дела I-V*. Београд: СКЗ – БИГЗ – Просвета – Партенон, 1994, одабрана поглавља.

Балкански језици у контакту

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање студената са основним лингвистичким и културолошким одликама балканског језичког простора у дијахронији и синхронији.

Исход предмета: Способност препознавања граматичких категорија у балканским језицима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Предмет балканологије. 2. Балкански језици и савремене социолингвистичке промене у њима. 3. Карактеристике балканског језичког савеза. 4. Лексички и граматички балканизми. 5. Призренско-тимочка дијалекатска област. 6. Балканизми у настајању у осталим нашим дијалектима. 7. Балканизми у стандардном српском језику.

***Практична настава (вежбе)*:** Анализа текстова на свим језичким нивоима.

Литература:

Асенова, Петя. *Балканско езикознание – основни проблеми на балканския езиков союз*, София: Издателство наука и изкуства, 1989.

Ивић, Павле. *Српски дијалекти и њихова класификација*. Сремски Карловци– Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.

Ковачец, Аугуст. Појам језичног савеза и балкански језици. СОЛ: Лингвистички часопис 6 (1980): 421–428.

Попов, Бојан. Положај српскохрватског језика у балканском језичком савезу. *Јужнословенски филолог XL* (1984): 21–43.

Енглеско-српски језички контакти

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Одслушани/положени предмети *Увод у лингвистику 1* и *Увод у лингвистику* 2.

Циљ предмета: да се студенти упознају с феноменом међујезичких контаката и језичког позајмљивања, да критички сагледају утицаје енглеског језика на српски, да усвоје препоруке за стандардизовану употребу речи и имена из енглеског језика у српском, да овладају основним појмовима и терминима из контактне лингвистике.

Исход предмета: теоријски аспекти – усвојеност релевантних знања, појмова и термина; практични аспекти – активна примена наведених знања и сналажење у конкретним језичким ситуацијама.

Садржај предмета

Теоријска настава: Енглески као одомаћени страни језик: својства и импликације. Утицаји енглеског језика на српски. Англосрпски: настанак и нивои испољавања. Основни појмови и термини из контактне лингвистике: међујезички контакти, језик давалац и језик прималац, интерференција, непосредно и посредно позајмљивање, примарна и секундарна адаптација. Англицизам: дефиниција и типологија. Критичка анализа садашње употребе речи и имена из енглеског језика у српском; псеудонорма. Контактна језичка култура и грађење контактнојезичке компетенције; посебни корисници језика. Препоруке за ваљану и доследну употребу англицизама (речи и акронима) и имена из енглеског језика у српском: изговор, правопис, морфосинтакса, творба, семантика/прагматика; принципи транскрипције. Типичне грешке у свакодневној употреби речи и имена из енглеског језика. Најважнији нормативни приручници.

Практична настава (вежбе): Увежбавање обрађеног градива на конкретним језичким подацима из српског и енглеског језика. Критичка анализа употребе речи и имена из енглеског језика у одабраним текстовима на српском језику. Препознавање и исправљање грешака. Разрешавање недоумица.

Литература:

Васић, Вера, и др. *Du yu speak anglosrpski? Речник новијих англицизама* [2. издање]. Нови Сад: Змај, 2011.

Клајн, Иван. *Речник језичких недоумица*. Нови Сад: Прометеј, 2011[12].

Панић-Кавгић, Олга. *Колико разумемо нове англицизме*. Нови Сад: Змај, 2006.

Пешикан, Митар, и др. *Правопис српскога језика* [Измењено и допуњено издање]. Нови Сад: Матица српска, 2010.

Прћић, Твртко. *Енглеско-српски речник географских имена*. Нови Сад: Змај, 2004.

Прћић, Твртко. *Нови транскрипциони речник енглеских личних имена* [2. издање]. Нови Сад: Змај, 2008.

Прћић, Твртко. *Енглески у српском*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2011[2].

Радовановић, Милорад (ур.). *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996.

Филиповић, Рудолф. *Теорија језика у контакту. Увод у лингвистику језичних додира*. Загреб: Југославенска академија знаности и умјетности – Школска књига, 1986.

Филиповић, Соња. *Изговор и писање рачунарских англицизама усрпском језику.* Београд: Задужбина Андрејевић, 2005.

Рекцијски потенцијал речи

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени испити: *Морфологија српског језика* и *Синтакса и семантика падежа.*

Циљ предмета: Усвајање и проширивање теоријских знања из морфосинтаксе стандардног српског језика да би се могла применити у настави или при изради општих и специјалних, рекцијских речника.

Исход предмета: Овладавање граматичком структуром српскога језика, посебно морфосинтаксичким правилима удруживања речи. Оспособљавање полазника за примену усвојених знања у наставном процесу или у научноистраживачком раду.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Предмет курса и терминологија. Типови речника. Лексема као речничка одредница и као морфосинтаксичка јединица (општа категоријална и посебна, граматичка обележја речи). Пунозначне, непунозначне, функционалне речи. Морфосинтаксичка спојивост речи. Семантичко-творбене класе глагола, именица и придева. Значењске групе глагола с обзиром на глаголски вид и фазу. Рекцијски односи у глаголској, именичкој и придевској синтагми. Представљање рекције речи у нашим речницима. Међусобна условљеност рекције речи или израза и њиховог значења. Улога предлога, глаголског вида и глаголске дијатезе у рекцијским конструкцијама. Принципи за израду специјалног, синтаксичко-граматичког речника.

***Практична настава (вежбе)*:** Упознавање с различитим врстама речника. Упућивање на лексикографске одреднице и начине њихове обраде. Прикупљање и систематизација синтагматских конструкција, морфосинтаксичких спојева речи, из текстова који припадају различитим функционалним стиловима стандардног српског језика. Провера усвојених теоријских знања.

Литература:

Арсенијевић, Нада. *Падежи правог објекта у стандардном српском језику*. Нови Сад: Филозофски факултет Нови Сад – Одсек за српски језик и лингвистику, 2012.

Бугарски, Наташа. О једном типу релационих придева. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 36/1 (2007): 413–424.

Гортан-Премк, Даринка. О неким питањима двојаке глаголске рекције. *Јужнословенски филолог.* XXXIII/1–2 (1977): 237–246.

Киш, Наташа. Рекција страних речи у српском језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 37/1 (2008): 241–253.

Киш, Наташа. О валенцији и рекцији придева. *Лингвистичке свеске* 6 (2007): 196–202.

Петровић, Владислава. О предлошком објекту у српском језику. *Зборник за филологију и лингвистику Матице српске* XLIII (2000): 437–445.

Прањковић, Иво. Глаголи говорења и њихове допуне. *Зборник Матице српске за славистику* 71–72 (2007): 133–141.

Прћић, Тврто. *Семантика и прагматика речи.* Сремски Карловци − Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, 114–131.

Ружић, Владислава. Рекцијски односи у глаголској, именичкој и придевској синтагми. У Пипер, П. и др. *Синтакса савременога српског језика. Проста реченица.* Београд: Институт за српски језик САНУ – Нови Сад: Матица српска, 2005.

Штрбац, Гордана. *Допуне комуникативних глагола. Синтаксичко семантички и лексикографски опис.* Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2011.

Енглески језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти утврде претходно стечено знање енглеског језика и даље унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено првом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући ниво знања између нижег средњег (*pre-intermediate*) и средњег (*intermediate*) нивоа.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: слободно време, значајни догађаји из приватног живота, свакодневна рутина и посао, посебне прилике и празници, опис физичког изгледа и карактера, одмор и путовање, амбиције и снови.

Граматичке јединице: упитне конструкције; *Present Simple*; *Past Simple*; модални глаголи *should*, *can*, *have to*; *Present Continuous* и *Present Simple*; *Present Continuous* са значењем будућности; компарација придева; конструкције са *going to*, *planning to*, *would like to*, *would rather*; конструкција са *will*; *Present Perfect* и *Past Simple*.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик А2.1

Циљ предмета

Циљ предмета јесте да студенти наставе да унапређују знање вокабулара и граматике, као и да развијају језичке вештине обрађујући теме прилагођене предвиђеном нивоу знања.

Исход предмета

До краја курса студенти савладавају градиво покривено другом половином укупног броја лекција у уџбенику достижући очекивани средњи ниво знања (*intermediate*).

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем елемената традиционалног приступа и комуникативног метода, студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом, те развијају језичке вештине слушања, читања, говора и писања кроз разноврсне вежбе.

Тематске целине: различите земље и културе, живот некад и сад, здравље, интересовања, предмети у свакодневној употреби, одговарајућа особа за посао, новац, имагинарне ситуације.

Граматичке јединице: употреба чланова и квантификатора; модални глаголи *may, might, will*; конструкције са употребом садашњег времена и везника *if, when, before*; *Past Continuous*; конструкција *used to*; герунд; пасивне конструкције; *Present Perfect Continuous*, и *Present Perfect Simple*; *Past Perfect*; кондиционалне реченице.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook, Mini-dictionary. Longman: London.

Cunningham, G. & Redstone, C. (2012). *Face2face. 2nd edition. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. CUP: Cambridge.

Oxenden, C, Latham-Koenig, C. & Seligson, P. (2005). *New English File. Pre-Intermediate*. Students' book, Workbook. OUP: Oxford.

Енглески језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у првих шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, различите земље и поднебља, животне приче, планове за будућност, вести и медије.

Граматичке јединице које се обрађују су: питања и кратки одговори, глаголска времена (*Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous*), конструкције за изражавање будућности, поређење придева са изражавањем суптилнијих разлика, пасив, први кондиционал.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б1.1

Циљ предмета

Циљ предмета је да, у контекстима које даје литература, студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Теме покривене у других шест поглавља (модула) курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора, обухватају: друштвене контакте, важне проналаске и објекте, друштво и будућност, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.

Граматичке јединице које се обрађују су: изражавање спонтаних одлука и предвиђања, односне реченице, квантификатори, глаголска времена (*Past Simple, Past Perfect*), први, други и трећи кондиционал, неуправни говор, изражавање обавезе и дозволе у садашњости и прошлости.

Литература

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Students' book with Mini-dictionary. Pearson: London.

Cunningham, S. & Moor, P. (2005). *New Cutting Edge. Intermediate*. Workbook. Pearson: London.

Енглески језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: нема

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава:Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата прву половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме прошлости и садашњости, породице и дома, постигнућа и изума, ума. Обрађују се следеће граматичке целине: понављање глаголских времена, помоћни глаголи, творба именица, герунда и придева, наративна глаголска времена, пасив, перфективна времена, чланови.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.1

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.2, течно читање и разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говореног језика, овладавање вештином писања текстова на опште теме, усмено изражавање ставова и мишљења, разумевање елемената култура енглеског говорног подручја.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик енглески, да износи своје ставове релативно течно и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

Комбиновањем традиционалног приступа и комуникативног метода у оквиру курса се развијају све језичке вештине. Настава обухвата другу половину наставних јединица одабране литературе. Обрађују се теме животних успона и падова, ума, успеха и славе, комуникације међу људима, савремених достигнућа науке. Обрађују се следеће граматичке целине: релативне клаузе, герунд и инфинитив, модални глаголи, будућа глаголска времена, хипотетичке ситуације, управни и неуправни говор.

Литература

Cunningham, S. & P. Moor (2007). *New Cutting Edge Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook, Mini-dictionary. London: Longman.

Crace, A. & Acklam, R. (2012). *New Total English Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. London: Pearson.

Soars, L. & Soars, J. (2006). *New Headway Upper-Intermediate*. Student's book, Workbook. Oxford: Oxford University Press.

Енглески језик Б2.3

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.2

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из прве половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Енглески језик Б2.4

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Енглески језик Б2.3

Циљ предмета

Даљи развој кодне и комуникативне компетенције на енглеском језику на нивоу Б2.3 (по класификацији Савета Европе) и оспособљавање студената за разумевање различитих типова писаних и говорних текстова и њихове структуре као и за успешну комуникацију у различитим друштвеним ситуацијама.

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме сложеније текстове који се баве конкретним и апстрактним темама, да препозна структуру неких основних типова текстова и у њима пронађе потребне информације, да учествује у разговору на разне теме, да у разговору затражи појашњења и да их разуме, да изрази своје мишљење и да га аргументује, а да при том употребљава разноврстан вокабулар и граматичке структуре.

Садржај предмета

Практична настава: Вежбе

У оквиру предмета студенти практично развијају језичке вештине разумевања говорног језика, читања, усменог и писменог изражавања. Обрађују се граматичке и речничке јединице примерене наведеном нивоу уз употребу савремених наставних метода и расположивих средстава, уз обраду тематских целина из друге половине уџбеника.

Литература

Newbrook, J., Wilson, J. and Acklam, R. (2008). *FCE Gold Plus*. Coursebook and Exam Maximiser. Pearson Education, Harlow.

Haines, S and Stewart, B. (2008). *First Certificate Masterclass*. Student's book and Workbook OUP, Oxford.

Longman Dictionary of Contemporary English. 5th ed. Pearson Education, Harlow.

Oxford Advanced Learner's Dictionary. 8th ed. OUP, Oxford.

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners. Macmillan Education, Oxford.

Француски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан један од студијских програма на Филозофском факултету

Циљ предмета:

Стицање основних језичких вештина и основне комуникативне компетенције француског језика.

Исход предмета

Студенти су у стању да поздраве и да се представе на француском, као и да представе неког. Могу да позову и да одговоре на позив.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Поздрављање. Представљање. Израђавање личног става. Коришћење формулара. Позивање и одговор на позив.

Култура и цивилизација: Основни појмови о Француској и другим франкофоним земљама.

Граматика: Презент правилних и најчешћих неправилних глагола. Члан (одређени, неодређени и сажети). Број. Род. Постављање питања. Негација. Личне заменице (ненаглашене и наглашене).

Лексика: Најчешће употребљаване речи у свакодневној комуникацији.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на елементарном нивоу.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс I (А1.1)

Циљ предмета:

Стицање језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на нивоу А1 учења француског језика.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: изражавање слагања и неслагања. Изражавање података о личном животу. Сналажење у простору и времену. Изражавање личног мишљења.

Култура и цивилизација: свакодневни живот у Француској. Градови у Француској. Празници. Сликарство. Музика.

Граматика: Passé composé. Показни и присвојни придеви. Предлози. Презент индикатива и императива повратних глагола. Изражавање времена. Изражавање циља, узрока, последице и опозиције.

Лексика: најчешће употребљаване речи које се односе на околину, породицу, свакодневни живот.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А1.

Литература

Girardet, J. et Pécheur, J., *Campus 1*, CLE International, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – почетни курс II (А1.2) **или** владање француским језиком на нивоу А1 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А1 европског језичког оквира, као и појединим елементима комуникативне компетенције на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé. Партитивни члан. Изражавање количине.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Од слушан/положен испит из Француског језика – нижи средњи I (А2.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво А2 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље. Исхрана у Француској. Живот у франкофоним земљама.

Граматика: Изражавање будућности. Заменице директног и индиректног објекта. Просте релативне заменице. Прилози. Партитивни члан. Présent progressif et passé récent. Компарација придева.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу А2.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 1*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Владање француским језиком на нивоу А2 европског језичког оквира (провера тестом на почетку године).

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво Б1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти у потпуности владају комуникативном компетенцијом на нивоу А2 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: описивање прошлих догађаја. Живот у граду.

Култура и цивилизација: историја Француске. Исхрана у Француској. Географија Француске.

Граматика: Passé Composé/Imparfait. Партитивни члан. Изражавање количине. Кондиционал.

Лексика: Речи које се користе за физичко и психолошко описивање људи, описивање ситуације, догађаја и околине. Описивање личних активности и доживљаја. Изражавање трајања.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање оквирно на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Француски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/положен испит из Француског језика – средњи I (Б1.1)

Циљ предмета:

Подизање нивоа језичких вештина и развијање језичке и комуникативне компетенције на ниво B1 европског језичког оквира.

Исход предмета

Студенти владају комуникативном компетенцијом француског језика на нивоу А2 и појединим елементима нивоа Б1 европског језичког оквира.

Садржај предмета

Практична настава

Комуникативна компетенција: Коментар новинских чланака. Изражавање жеље, обавеза, забрана. Давање и тражење дозволе. Тражење информација у научним текстовима.

Култура и цивилизација: Књижевност. Медији у Француској. Французи и здравље.

Граматика: Изражавање будућности. Сибжонтив. Релативна заменица: dont. Плускамперфекат. Заменице директног и индиректног објекта.

Лексика: Изражавање навика и уобичајених радњи. Речи из домена разних професионалних активности. Речник из домена здравља.

Разумевање звучног записа и писаног текста. Усмено и писмено изражавање на нивоу Б1.

Литература

Flumian, C., Labascoule J., Lause C. et Royer C., *Nouveau Rond-Point 2*, Maison des langues, Paris, метода за учење француског језика

М. Папић, *Граматика француског језика*.

Италијански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета разумевање и употреба италијанског језика у свакодневним приликама; представити себе и друге, дати о себи и другима основне податке (порекло, адресу, телефон,...), тражити сличне податке и информације.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Италијански алфабет. Акценат. Појам дифтонга, трифтонга и хијата. *Elisione, troncamento*. Род и број именица и придева. Одређени и неодређени члан. Предлози и спајање предлога са одређеним чланом. Заменице: личне заменице у функцији субјекта, ненаглашене и наглашене личне заменице у функцији директног објекта. Повратне заменице. Показни придеви и заменице (*questo, quello*). Посесивни придеви и заменице. Речце *ci, ne*. Правилни глаголи све 3 конјунгације у презенту *(indicativo presente*). Модални глаголи: *volere, potere, dovere.* Неправилни глаголи: *fare, dare, stare, andare, sapere, venire, uscire, dire, bere, piacere, dispiacere*. Прилози за место, време, начин. Основни и редни бројеви до 1000.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за коректан изговор речи и реченица; усмено и писмено разумевање кратких и елементарних италијанских текстова са освртом на елементе италијанске културе и цивилизације (основни појмови о италијанској географији, италијанским градовима, свакодневним навикама Италијана и типичном начину исхране).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.1

Циљ предмета Разумевање и употреба фреквентних реченица у разним приликама (у јавном и приватном животу). Комуницирање у простим и рутинским ситуацијама. Писање кратких и једноставних текстова у циљу комуникације, интеракције и описивања.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А1 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Посесивни придеви и заменице. Компарација придева: компаратив и суперлатив (релативини и апсолутни). Неодређени придеви и заменице. Заменице: наглашене и ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта. Повратни глаголи. Безлична форма.Прошла времена *passato prossimo* и *imperfetto* (облици и употреба). Кондиционал прости (облици). Основни и редни бројеви преко 1000.

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (становање, одевање, слободно време, спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 1*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А1.2

Циљ предмета

Добро сналажење у једноставној комуникацији и израда кратких, тематски разноврсних текстова (опис искуства, догађаја у прошлости, опис будућности, исказивање снова, жеља, планова, и наредби).

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Употреба прошлих времена (*imperfetto* и *passato prossimo*).Футур (облици и употреба). Релативне заменице. Императив (облици и употреба). Императив са здруженим заменицама. Кондиционал прости (различите употребе).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис личности и карактера, активности у слободно време, одлазак у биоскоп и позориште, посета музеју, здрава исхрана и прехрамбене навике, људско тело, здравље и спорт).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему.

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

Италијански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан/ положен испит из Италијанског језика А2.1

Циљ предмета

Razумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама.

Добро сналажење у комуникацији са говорницима италијанског језика и изради кратких, тематски разноврсних текстова.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за А2 ниво Заједничког европског референтног оквира.

Садржај предмета

Практична настава (0+4) – састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекторских вежби (0+1) и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Увођење хипотетичних реченица (први тип). Прошла времена индикатива: *trapassato prossimo, passato remoto* (облици). Упоредна примена имперфекта, перфекта и осталих прошлих времена. Увод у слагање времена. Увођење конјунктива презента и прошлог времена (облици и основна употреба). Кондиционал прошли (облици и употреба).

Лекторске вежбе: Увежбавање изговора речи и реченица, усмено и писмено изражавање на италијанском језику уз коришћење једноставних текстова са елементима италијанске културе и цивилизације који се односе на савремени живот (опис стамбеног простора, представљање пријатеља, комуникација у пословном контексту, опис живота у граду и на селу).

Вежбе обраде текста и говора: препознавање облика и садржаја усвојених у спровођењу оквирног програма и писање састава на задату тему. Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику,

Литература

Основни приручници: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 2*, Firenze 2001

L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

S. Nocchi, *Grammatica pratica della lingua italiana*, Firenze 2001

Додатна литература: С. Модерц, *Граматика италијанског језика*, Београд 2006.

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан / положен испит из Италијанског језика А2.2/ познавање италијанског језика (савладан А2 ниво Заједничког европског референтног оквира)

Циљ предмета Разумевање разноврсних текстова било конкретног, било апстрактног садржаја.

Исход предмета Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Писмено изражавање на основу ширег избора тема.

Садржај предмета

Практична настава за Италијански језик Б1.1 (0+4) састоји се од вежби из морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе из морфосинтаксе: Ревизија времена и начина. Слагање времена у целости. Конјунктив имперфекта и плусквамперфекта (облици и употреба). Посебни облици компарације придева.

Лекторске вежбе: оспособљавање студената за усмено и писмено излагање садржаја и коментара на разноврсне тематике из историје италијанске књижевности од XIX века до данашњих дана као и на попратне културне и цивилизацијске појаве (утицај медија и реклама, облици савремене комуникације, промењена улога породице).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература :

G. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Одслушан/ положен испит из Италијанског језика Б1.1

Циљ предмета

Razумевање главне мисли комплексних текстова са конкретним и апстрактним темама. Вођење течне конверзације са италијанским саговорницима о друштвеним и професионалним темама.

Исход предмета

Оспособљавање студената за комуникацију на италијанском језику у складу са дескрипторима за Б1 ниво Заједничког европског референтног оквира. Комуницирање у сложенијим ситуацијама са италијанским говорницима. Састављање јасних и сложених текстова, структурално и кохерентно добро повезаних.

Садржај предмета

Практична настава за предмет Италијански језик Б1.2 (0+4) састоји се од вежби морфосинтаксе (0+2), лекотрских вежби (0+1), и вежби обраде текста и говора (0+1).

Вежбе морфосинтаксе: Герунд прошли. Инфинитив прошли. Хипотетичне реченице у целости. Директни и индиректни говор. Увежбавање слагања времена. Пасив.

Лекторске вежбе: Неговање разноврсне лексике у усменом и писменом изражавању на италијанском језику, иначе и у циљу усвајања основне терминологије из разних области савремене италијанске културе (екологија, међуљудски односи, здрава храна и генетски модификована исхрана, опис туристичких места у Италији, италијанска гастрономија).

Вежбе обраде текста и говора: тумачење и анализа изворних текстова (говорних и писаних), стимулисање писменог и усменог изражавања.

Литература

Основни приручник: L. Ziglio- G. Rizzo, *L'espresso 3*, Firenze 2001

Додатна литература: G.. Patota, *Grammatica di riferimento della lingua italiana per stranieri*, Firenze 2003

N. Zingarelli, Vocabolario della lingua italiana, Bologna 2004

И.Клајн, *Италијанско српски речник*, Београд 1996

Мађарски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: поздрављање, упознавање, представљање, основно сналажење у простору, куповина, боје, попуњавање једноставних личних обарзаца.

Студентима се предочава генолошка и типолошка различитост између српског и мађарског језика, аглутинативо својство мађарског језика.

Граматичке јединице које се обрађују су: гласови у мађарском језику, значај дужине гласова, принцип хармоније самогласника, реченице са именским предикатом, чланови, основни прилози за место, постпозиције, месни падежни наставци, акузатив, основни и редни бројеви, коњугација глагола субјекатске промене, мхожина именских речи, датив, глаголски префикси, придеви, боје, изражавање присвојног односа (једнини), потенцијал (глаголи на –hat) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Студенти по завршетку курса треба да разумеју и да се оспособе да врше најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: стан и становање, успостављање формалне комуникације, колико има сати, изражавање временског односа, делови тела, посета лекару, облачење, лична хигијена, посете, сналажење у саобраћају, распоред дневних акривности.

Граматичке јединице које се обрађују су: основи прилози за место, месни падежни наставци; инесив, супересив, као и акузатив, илатив и сублатив, конјугација глагола објекатске промене у множини, елатив и делатив, адесив, аблатив, и датив, глаголски префикси, темпорал, ред речи глаголских префикса, присвојни лични наставци, изражавање присвојних односа (у множини), инструментал, прошло време (субјектска и објекатска промена) у мађарском језику.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А1.2. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти још боље упознају са карактеристикама мађарског језика, да утврде претходно знање мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику, да даље уче вокабулар и граматику и развијају језичке вештине, обрађујући теме прилагођене њиховом нивоу знања.

Исход предмета

Добивши основна знања из граматике мађарског језика стварају се предуслови за могућност обављања основне усмене и писмене комункикације на мађарском језику.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у следећих пет поглавља курса, односно следећих пет лекција из уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: родбински називи у мађарском језику, куповина, у ресторану: назив јела и пића, намештај и уређење стана, градови, знаменитости градова, животиње, природне појаве, спорт, канцеларија, канцеларијски намештај, професионална оријентација.

Граматичке јединице које се обрађују су: знак за множину поседа, објекатска конјугација глагола, инструментал, личне заменице у падежима, зависне месне реченице, показне заменице у падежима, прилози за начин, прошло време глагола, наставак –lak/lek, временске реченице, компарација придева, присвојне заменице, императив, индиректни говор, будуће време

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета А2.1. или тест одговарајућег нивоа

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти упознају са карактеристикама мађарског језика, да науче изговор мађарских гласова и да читају мађарске текстове као и да буду у стању да обаве најосновнију комуникацију на мађарском језику.

Исход предмета

Усвајање граматичких јединица и знања везаних за формирање озбиљнијих текстова. Стварају се предуслови за комуникаицију на вишем, напредном нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене преосталих пет поглавља књиге, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: путовања, летовање, зимовање, празници, годишњице, прославе, куповина, распродаје, позориште, биоскоп, градски саобраћај, упутства за долађење на одредиште, саобраћајни прописи, проналажење изгубљених ствари.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне речеинце, упућивачке речи и везници, конјугација инфинитива, узрочне реченице, упитна речца »–е«, конструкције са модалним глаголима, саставне независне реченице, субјекатске и објекатске зависне реченице, кондиционал глагола, раставне независне реченице, експликативне зависне реченице, жељне реченице, каузативни глаголи, глаголски придеви и прилози, суфикси за грађење речи.

Литература

Halló, itt Magyarország I., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Ференц Баги: Мађарски језик, Институт за мађарски језик, књижевност и хунгаролошка истраживања, Нови Сад, 1990.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Мађарски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: положен квалификациони тест са одговарајућим бројем бодова или положен испит Мађарски језик А2.2.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Теме покривене у првих пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора. Теме обухватају: представљање себе и упознавање других, успомене, разговор о биографији својој и познатих личности, животне приче, планови за будућност, сналажења на јавним местима (банка, пошта), у саобраћајним ситуацијама (знаци, прекршаји, конверзација са саобраћајном полицијом итд.).
Граматичке јединице које се обрађују су: заменице (посебно односне, реципрочне и повратне), употреба и правопис датума, компарација придева и прилошке одредбе за начин који се граде од компаратива придева, присвојни знак –é, изражавање упоређивања и одређивање степена и мере, императив глагола.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: одслушан предмет Мађарски језик Б1.1.

Циљ предмета

Циљ предмета је да у контекстима које даје литература студенти овладају вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1.2 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, као и да на истом нивоу овладају вокабуларом и граматичким јединицама које обрађује литература.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се (у контекстима које литература пружа) служи вештинама читања, писања, слушања и говора на Б1 нивоу Заједничког европског оквира за живе језике, и да на истом новоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава

Теме покривене у других пет поглавља курса, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: друштвени контакти, лечење (амбулантно и болничко), разговор о верским и државним празницима (обичаји и начин прославе), временске прилике, путовања, прописи у вези са путовањима (осигурање, царина итд.), важни проналасци и објекти, необичне приче, правила и слободе, дилеме и одлуке.
Граматичке јединице које се обрађују су: релативне глаголске основе испред императива, и неправилни облици, одређена коњугација интранзитивних глагола, индиректни говор, будуће време глагола, узрочне зависне реченице, употреба императивног облика глагола у сложеним реченицама, изражавање намене, употреба инфинитива уз модалне глаголе и придевске предикате.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б1.2.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Поред тога, студенти се упознају са аспектима мађарске културе. Настава обухвата пет јединица наведене литературе.

Теме: разговор о кваровима на аутомобилу и апарата у кући, поправка истих, разговор о спорту, честитке поводом разних догађаја (имендана, поводом венчања, рођења детета, унапређења), огласи и оглашавање, разговори у вези са огласима, интервјуи, разговори око запошљавања и однос са претпостављенима, жалбе, молбе, учтиво обраћање у кондиционалу.
Граматика: изражавање узрочних односа, употреба конструкција са инфинитивом, контрукција „szokott + ni“ са и без модалног глагола, саставне независно сложене реченице, експликативне и закључне зависне реченице, кондиционал садашњи и прошли, субјекатска и објекатска коњугација у кондиционалу, супротне независне реченице

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Мађарски језик Б2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: резултат са дијагностичког теста пре почетка наставе или положени испити средњег нивоа Б2.1.

Циљ предмета

Овладавање језичким вештинама на нивоу Б2.1 (класификација Савета Европе), течно читање и добро разумевање релативно комплексних општих текстова, добро разумевање свакодневног говорног језика, овладавање вештином писања краћих текстова на опште теме, усмено изражавање мишљења, ставова, планова и жеља, разумевање елемената културе мађарског говорног подручја (историја, обичаји, празници, друштвено уређење, медији, поткултуре)

Исход предмета

Студент ће бити оспособљен да разуме главне идеје сложенијих текстова који се баве конкретним и апстрактним темама, укључујући и специјализоване садржаје из области своје струке, да компетентно учествује у размени мишљења са говорницима чији је матерњи језик мађарски, да износи своје ставове релативно течно и без напора и да продукује јасан и повезан писани текст на релативно велики број тема.

Садржај предмета

Теоријска настава

Практична настава:

Студенти се упознају са граматичким структурама и вокабуларом мађарског језика кроз разноврсне вежбе у којима су подједнако заступљене све језичке вештине. Подизање нивоа комуникативне и језичке компетенције студената на основу преосталих пет јединица наведене литературе.

Теме: афинитети и хобији, разонода и забава, разговор о изгубљеним и нађеним стварима, о куповини и услугама, изражавање задовољства и незадовољства, писање приватне и службене кореспонденције, описивање знаменитости градова, туристичке туре, упознавање са географским, историјским и културним знаменитостима Републике Мађарске, позивање и одлажење у госте,

Граматика: супротне независне реченице, експликативне, узрочне, поредбене, допусне реченице, жељне реченице, прилози за место са заменичким карактеристикама, каузативни глаголи, глаголски придеви садашњи и девербалне именице на –ó/ő, глаголски придеви прошли, потенцијал глагола, глаголски прилози, суфикси за грађење именица, придева.

Литература

Halló, itt Magyarország II., Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
Андрић Едита: Лексикологија и морфологија мађарског језика. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2003.

Андрић Едита: Структура синтагми и реченица у савременом мађарском језику. Филозофски факултет – Одсек за хунгарологију, Нови Сад, 2008.

Немачки језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Нема услова

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и сасвим једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да представи себе и друге, да пита за пут, тражи информације у хотелу, опише свој дан, итд.).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: представљање, оријентација у граду, музика, слободно време и свакодневница, куповина, храна и пиће.

Граматичке јединице које се обрађују су: личне заменице, презент, одређени и неодређени члан, модални глаголи.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *ем Übungsgrammatik: Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент треба да разуме и користи познате свакодневне изразе и једноставне реченице из свакодневне комуникације (Уме да испланира и опише путовање, да наведе просторије у стану и опише своје стан и собу, да напише разгледницу, разговара о здрављу и болести, да наведе делове одеће и води разговоре о куповини, да разуме временске прогнозе).

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у поглављима 6-11 уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: учење језика, путовања, становање, посећивање, здравље, одећа.

Граматичке јединице које се обрађују су: слагање предлога и падежа, перфекат, присвојне и показне заменице, повратни глаголи, претерит модалних глагола.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А1.2 или квалификациони тест за ниво А2.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да говори о школовању, свом блиском окружењу, даје описе градова и путовања, води једноставне разговоре.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: Фрајбург, снови, на путовању, школовање, Берлин.

Граматичке јединице које се обрађују су: заменица „man“, зависне реченице и везници, слаба и мешовита придевска деклинација, компаратив придева.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Lehrbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Arbeitsbuch. Berlin, München, Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache.* Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу А2.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент уме да опише особу и прича о својој породици, да разговоара о послу и опише своје занимање, земљу у којој живи, да упућује честитке и разговара на тему медији.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: живот у заједници, посао и занимање, иностранство, медији у свакодневном животу, домовина, честитање.

Граматичке јединице које се обрађују су: односне реченице, глаголи и придеви као именице, темпоралне реченице, намерне реченице, императив.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Lehrbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Müller, M. et al.: *Optimal A2. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

3. Hering, Axel et. al: *em Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache*. Ismaning: Max Hueber Verlag, 2002.

Немачки језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик А2.2 или квалификациони тест за ниво Б1

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.1 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у првих пет поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: студирање у иностранству, разговор о моди и куповини, пословну комуникацију, упознавање са немачком културом, интеркултуралне односе.

Граматичке јединице које се обрађују су: зависне реченице (последичне, допусне, упитне, релативне реченице), независне реченице, компарација придева, инфинитивне конструкције, претерит.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

Немачки језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета Немачки језик Б1.1.

Циљ предмета

Развијање комуникативне и социјално активне језичке компетенције. Упознавање културе и цивилизације земаља немачког говорног подручја. Развијање техника и стратегија за даље самостално учење језика.

Исход предмета

На крају курса студент би требало да уме да се служи вештинама читања, писања, слушања и говора на нивоу Б1.2 Заједничког европског референтног језичког оквира, и да на истом нивоу уме да употреби вокабулар и граматичке јединице које су покривене литературом. Студент је у стању да се снађе у највећем броју ситуација са којима се сусреће током путовања на немачком говорном подручју. Јасно и смислено се изражава о познатим темама и областима личног интересовања. Може да говори о искуствима и доживљајима, да опише своје снове, наде и циљеве и образложи своје планове и ставове.

Садржај предмета

Практична настава

Теме покривене у других шест поглавља уџбеника, а које дају контекст за вежбање вештина читања, писања, слушања и говора обухватају: разговор о уметности (описивање уметничких дела, припрема изложбе), медији (разумевање информација из новина, разговор о утицају телевезије и других медија на човеков живот), храна и однос према храни, занимања у области социјалних делатности (хуманитарне организације, лични ангажман), становање у старости и живот на улици, слободно време и место за одмор.

Граматичке јединице које се обрађују су: деклинација именица, футур, ред речи у реченици, глаголи са рефлексивном заменицом, компарација придева, заменице и чланови, временске реченице, месни и временски прилози, плусквамперфекат.

Литература

1. Müller, M. et al.: *Optimal B1. Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Berlin, München: Langenscheidt, 2004.

2. Hall, Karin; Scheiner, B.: *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. München: Max Hueber Verlag, 2001.

РАЗВОЈНА ПСИХОЛОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање студената са предметом и развојем развојне психологије, значајем детињства као развојног раздобља, факторима развоја, теоријским приступима и основним информацијама о развоју појединих психичких функција.

Исход предмета: Способност студената да прилагоде педагошка очекивања развојним одликама деце и за узрасно адекватан приступ наставној интеракцији са децом.

Садржај предмета

Теоријска настава – Предмет и развој развојне психологије, историјско разумевање детињства, основни теоријски приступи у развојној психологији, фактори развоја, периодизација развоја, развој опажања, моторни, когнитивни, емоционални, социјални, морални, интелектуални, говорни развој. Психологија целоживотног циклуса.

Практична настава, вежбе – Обрада проблема који се тичу прилагођавања педагошког рада развојним одликама деце и вежбање узрасно адекватног приступа у наставној и другим врстама интеракције са децом.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Јерковић, И., Зотовић, М. (2010). Развојна психологија. Нови Сад: Футура публикације.

ПЕДАГОШКА ПСИХОЛОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: а) Упознавање студената са психолошким законитостима које стоје у основи успешног учења и подучавања; б) оспособљабање студената за примену и имплементацију психолошких сазнања у будућем наставничком раду

Исход предмета: Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- примени сазнања из психологије учења и образовања како би повећао ефикасност педагошких интервенција

- сарађује са школском психолошком службом у изради и реализацији плана индивидуалних и групних психолошких интервенција у образовању

Садржај предмета

Теоријска настава –

- Предмет, карактеристике и улога савремене педагошке психологије

- Примена принципа и законитости различитих облика учења у васпитно-образовној пракси

- Учење као процес: плато и флуктуације у учењу; трансфер учења

- Примена резултата истраживања памћења и заборављања у учењу и наставној пракси

- Когнитивни способности као детерминанте школског постигнућа

- Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; саморегулисано учење

- Релације особина личности и школског постигнућа

- Социјално психолошки аспекти васпитно-образовног рада: руковођење у разреду, карактеристике и социометријска структура школског одељења као мале групе; проблеми школске недисциплине

- Улоге наставника; имплицитна уверења наставника о образовању и развоју ученика; карактеристике наставничке професије

- Тешкоће у учењу: дислексија, дисграфија, поремећаји рачунања, хиперактивносторављање

- Евалуација у васпитно-образовном раду; испитивање и оцењивање знања

Практична настава, вежбе – Дискусија о садржајима теоријске наставе, сагледавања и проналажења начина примене теоријских знања у наставној пракси, експериментална демонстрација психолошких концепата

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

- Vlasta Vizek-Vlahović, Majda Rijavec, Vesna Vlahović-Štetić, Dubravka Miljković (2003). *Psihologija obrazovanja*, IEP: VERN, Zagreb,

- Grgin, T. (2004). Edukacijska psihologija, Naklada „Slap“, Jastrebarsko

- Zarevski, P. (2002). *Psihologija pamćenja i učenja,* „Naklada Slap“, Jastrebarsko

- Вучић, Л. *Педагошка психологија*, Београд: Друштво психолога Србије (више издања)

ИНТЕРАКТИВНА ПЕДАГОГИЈА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Увођење студената у савремена педагошка сазнања о васпитно-образовном процесу на макро и микро нивоу (теоријске и практичне компоненте); Упознавање са темељним педагошким појмовима и начелима педагошког рада; Подстицање развоја педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за васпитно-образовно деловање; Припремање студената за процес доживотног образовања и партиципацију у обезбеђивању квалитета педагошког рада у целини.

Исход предмета: Познавање и разумевање темељних педагошких појмова и начела педагошког рада; Развијеност педагошких и комуникацијских компетенција неопходних за успешно педагошко деловање; Оспособљеност за (само)рефлексију и (само)евалуацију и критички приступ педагошком раду и појавама.

Садржај предмета

Теоријска настава – Основна питања и проблеми педагогије (основни педагошки појмови; основна питања развоја личности; аспекти педагошког рада, циљеви васпитно-образовног рада); Нова парадигма у образовању (конструктивизам као теоријско полазиште интерактивне педагогије); Међуљудски однос као основа педагошког рада; Интеракција и комуникација у васпитно-образовној институцији; Образовање усмерено ка ученику и промене у образовној установи; Педагошке компетенције наставника; Поучавање и учење као интерактивно-комуникацијски процес; Интерактивне методе педагошког рада и њихова примена; Интерактивно учење; Педагошки рад одељенског старешене; Сарадња са родитељима и другим учесницима и партнерима педагошког процеса.

Практична настава, вежбе – У раду семинара активно учествују студенти уз менторско вођење наставника. Стратегија и поступци практичног рада односе се на проблемско излагање студената, учење откривањем, расправу на унапред најављену тему и сучељавање мишљења. Израда семинарског рада на предложену или слободно изабрану тему везану за програмске садржаје. Презентација семинарског рада.

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Роедерс, П. (2003). *Интерактивна настава: динамике ефикасног учења и наставе*. Београд: Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета. 2. Кнежевић-Флорић, О. (приредила) (2006). *Интерактивна педагогија.* Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине
2. Големан, Д. (2001). *Емоционална интелигенција*. Београд: Чигоја штампа;; 3. Милутиновић, J. (2011). *Алтернативе у теорији и пракси савременог образовања: пут ка квалитетном образовању*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине; Вршац: Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михаило Палов”;

ДИДАКТИКА

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета:

- Упознавање студената са темељним сазнањима и кључним питањима дидактике

Усвајање категоријалних дидактичких појмова и развијање критичког мишљења студената

Исход предмета:

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Познаје и разуме научна сазнања из области дидактике неопходна за ефикасне педагошке интервенције
- Овлада основним професионалним дидактичким компетенцијама
- Примењују стечена знања у васпитно-образовној пракси

Садржај предмета

Теоријска настава – Дидактика у систему педагошких наука. Предмет и задаци дидактике као науке о образовању и настави. Категоријални дидактички појмови. Улога и могућности наставе у развоју личности. Појам развијајуће наставе. Циљ и задаци наставе. Динамика и структура наставе као система: димензије, основе, активности, етапе, чиниоци и елементи наставе. Дидактички троугао.Ученик, наставник и наставни садржај.Активност ученика и наставника у настави. Диференцијација и индивидуализација наставе. Облици наставе: са становишта ученика (фронтални, групни, тандем, индивидуални облик), са становишта наставника (индивидуално и тимско поучавање). Методе наставе, различити приступи и класификације. Методе учења, наставне методе, методе научно-истраживачког рада. Медији у настави (наставна техника и технологија), појмовно одређење, класификација. Медији у функцији мисаоне активизације ученика.Наставни садржаји (наставни план и програм, структура, врсте, теорије о избору наставних садржаја). Основне карактеристике савременог уџбеника. Традиционални и савремени наставни системи. Домаћи радови ученика. Планирање и припремање наставника за наставу. -Мерење и оцењивање у настави (врсте, поступци, инструменти).

Практична настава, вежбе – Дискусија и излагање реферата о садржајима теоријске наставе, израда и презентација семинарског рада

Литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. Баковљев, М., (1990), Дидактика, Београд: Научна књига
2. Вилотијевић, М., (2000), Дидактика, Београд: Научна књига
3. Гојков, Г., (2003), Докимологија, Вршац: Виша школа за образовање васпитача
4. Давидов, В:В., (1995), о схватањима развијајуће наставе, сазнавање и настава, Београд: ИПИ
5. Крклуш, С., (1998), Дидактички диспут (пр. М. Ђукић), Нови Сад: СПДВ
6. Савремени основношколски уџбеник, (пр. Б. Требјешанин и Д. Лазаревић), Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2001.

Руски језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да студент нема никаквих предзнања из руског језика или да се на дијагностичком тесту није квалификовао за неки од виших нивоа.

Циљ предмета: Формирање артикулационе базе, савладавање руске графије, почетно формирање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на најелементарнијем нивоу.

Исход предмета:

На крају курса студент би требало да зна основна правила фонетике, графије и ортографије, да стекне навике правилног изговора руских гласова, да уме да прочита, каже, разуме на слух и напише на најелементарнијем нивоу неколико реченица о себи и околини у складу са темама и текстовима из прве половине уџбеника (првих 14 лекција).

Садржај предмета:

Практична настава:

Упознавање са руским фонетским системом, основама морфологије и синтаксе (категорија рода, броја и падежа, номинатив, акузатив и локатив једнине и множине деклинабилних врста речи, инфинитив глагола, садашње време – I и II коњугација, прошло време; проста, просто-проширена реченица. Лексика и фразеологија у складу са темама из прве половине уџбеника (упознавање; изражавање молбе, извињења, тражење информације, дозволе, изражавање забране, поседовања, непоседовања; именовање и квалификација различитих земаља, нација, језика, професија, премета и радњи у учионици, у кући, на улици, на пијаци, у продавници, код лекара).

Литература

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова, *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь,* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта.

Руски језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика А1.1

Циљ предмета: Развијање навика аудирања, говорења, читања и писања у оквиру ограниченог броја тема и ситуација на елементарном нивоу, што приближно одговара нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да поседује формиране вештине читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А1 Заједничког европског оквира за живе језике, тј. да је у стању да разуме и употребљава познате и свакодневне речи и изразе у једноставним реченицама у циљу задовољавања свакодневних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из уџбеника (15-28), у којима је заступљена одговарајућа фонетска, морфолошка и синтаксичка грађа (основни обрасци промене деклинабилних врста речи; основни бројеви, слагање именица уз бројеве; глаголи: презент, перфекат, глаголски вид, сложени и прости футур, инфинитив и промена повратних глагола, основни глаголи кретања; сложена реченица). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у уџбенику (куповина, радни дан, прослава рођендана, град и село, сналажење на улици, путовање, летовање, спољашњост и карактер човека; изражавање допадања и недопадања, слагања, неслагања, изражавање времена, поседовања, позивања, честитања и сл.).

Литература:

Уџбеник: Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я Рыбакова. *Жили-были... 28 уроков русского языка для начинающих. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2004.

Граматика: Р. Маројевић, Граматика руског језика, Нови Сад, 1989.

Помоћна литература: М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

Шкатулка. Пособие по чтению для начинающих изучать русский язык (под ред. О. Э. Чубаровой), Москва, 2005.

Речник: Н. Ајџановић, К. Јуршић - Хузјан, *Руско-српски речник* (уз уџбеник Л. В. Миллер, Л. В. Политова, И. Я. Рыбакова: *Жили-были... - 28 уроков русского языка для начинающих,* Санкт-Петербург, "Златоуст", 1998), Нови Сад, 2004. – скрипта

Руски језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите са претходног нивоа (А1.1, А1.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања приближно до нивоа А1+ Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у првој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А1+. На крају курса студент би требало да стекне основна културолошка знања о Русији; да може да разуме и користи вокабулар и конструкције и изван контекста уџбеника, често употребљаване изразе у вези са делокругом његових активности, да води разговор о уобичајеним активностима (подаци о себи, својој породици, месту становања, послу, студијама, плановима за будућност, познатим и успешним личностима, и сл.).

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из прве половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: N, L, A, G; редни бројеви, основни глаголи кретања с префиксима; директан и индиректан говор, односна, временска, намерна реченица; изражавање објекта мишљења и говора, времена, места, објекта радње, сличности, правца кретања, поседовања и непоседовања, присуства и одсуства, припадања, количине, жеље, циља, неопходности). Вокабулар у складу са темама које се обрађују у првој половини уџбеника (биографија, професије, опис личности, породица и породични односи, радни дан, опис града и села, поређење живота и обичаја Руса и људи у нашој земљи, становање, путовање и сл.).

Литература: Уџбеник: В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент одслушао претходни курс (А2.1)

Циљ предмета: даље развијање говорних вештина читања, говорења, аудирања и писања на нивоу приближном нивоу А2 Европског оквира за живе језике.

Исход предмета: До краја курса студенти би требало да савладају материјал презентован у другој половини уџбеника и да постигну језичку и комуникативну компетенцију која одговара нивоу А2. На завршетку курса требало би да студент познаје неке културолошке специфичности Русије и Руса, да може да води разговор у вези са уобичајеним и познатим стварима, да уме једноставним изразима да опише своје занимање, блиско окружење и учествује у разговору и преписци на теме које су у вези са задовољавањем његових непосредних потреба.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника, у којима је заступљена одговарајућа граматичка грађа (функција и значења појединих падежа: D, I, промена именица, заменица и придева у множини; глаголи кретања с префиксима; изражавање адресата, неопходности, стања и осећања, правца и места кретања, друштва и инструмента радње, професије, бављења разним активностима, карактеристика човека, квалификације предмета, изражавање просторних и временских односа; директан и индиректан говор; уопштено-лична реченица; зависносложена реченица – намерна, условна, допусна).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 2. Учебник русского языка (базовый уровень)*, 2-е издание, Санкт-Петербург, 2005.

Л.В. Миллер, Л.В. Политова, *Жили-были... 12 уроков русского языка - базовый уровень. Учебник/ Рабочая тетрадь.* Санкт Петербург, 2005.

Помоћна литература:

М. Н. Аникина, *Лестница. Книга – практикум. Начинаем изучать русский язык.* Москва, 2005.

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: да је студент положио испите основног нивоа (А2.1. А2.2) или да се на дијагностичком тесту квалификовао за овај ниво.

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања, слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу А2+ према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да развије вештине читања, писања, слушања и говорења приближно нивоу А2+ Заједничког европског оквира за живе језике, да савлада лексички и граматички материјал презентован у првој половини уџбеника и да стекне шира културолошка знања о Русији и Русима.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме покривене лекцијама из прве половине уџбеника (биографија човека, породица и породични односи, професије, различита интересовања и хобији), у којима је заступљена одговарајућа лексика и граматичка грађа (прелазни и непрелазни глаголи, активне и пасивне конструкције с глаголима НСВ и СВ, повратни глаголи, активни и пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење активних партиципа и промена по падежима, њихово место у реченици; пасивни партиципи садашњег и прошлог времена, грађење пасивних партиципа и промена по падежима, краћи облик партиципа).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Руски језик Б1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из Руског језика Б 1.1

Циљ предмета: Даље развијање језичких вештина (читања, писања,слушања и говорења), као и овладавања вокабуларом и граматичким јединицама у складу са темама и текстовима из уџбеника приближно нивоу Б1 према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Исход предмета: На крају курса студент би требало да разуме кључне ставке исказа уколико се ради о јасном и стандардном језику и познатим стварима и догађајима; требало би да може да се снађе у већини свакодневних ситуација ако отпутује у Русију, да може да говори на једноставан и кохерентан начин о познатим стварима и темама које га интересују, да преприча неки догађај, дешавање, сан, као и да изрази очекивање, циљ или укратко објасни разлоге за остваривање неког пројекта или идеје.

Садржај предмета:

Теоријска настава

Практична настава: Теме и лексика покривене лекцијама из друге половине уџбеника (образовни систем, студије, наука, посао, град, екскурзија, оријентација у граду, градски саобраћај, знаменитости највећих руских градова, живот у граду), у којима је заступљена одговарајућа лексичка и граматичка грађа (степени поређења придева и прилога, дужи и краћи облик придева, компаративна конструкција, изражавање атрибутивних односа у простој и сложеној реченици, глаголи кретања с префиксима – значење и употреба, поређење глаголског вида код глагола кретања, преносна значења глагола кретања; изражавање просторних односа у простој и сложеној реченици).

Литература:

Уџбеник:

В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. *Дорога в Россию 3. Учебник русского языка (первый уровень)*, Санкт-Петербург, 2006.

Помоћна литература:

N. Volkova, D. Phillips, *Let's Improve Our Russian! Advanced Grammar Topics for English Speaking Students. Step One.* Second Revised Edition, St. Petersburg, 2006.

Граматика: Р. Маројевић, *Граматика руског језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983.

Речник: *Руско-српскохрватски речник* (у ред. Б. Станковића), Нови Сад – Москва, 1988.

Р. Бошковић, В. Марковић, *Српско-руски речник,* Београд: Народна књига – Алфа, 1999.

Увод у лингвистику 1: Темељи језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Статус студента уписаног на прву годину студијског програма *Српска филологија: Српски језик и књижевност*.

Циљ предмета: Овладавање основним знањима о језику уопште.

Исход предмета: Студент влада основним знањима о устројству и функцијама језика уопште.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** *Језик и сродне појаве*: 1. Језик, 2. Језик као семиолошка појава, 3. Комуникација, 4. Друге функције језика, 5. Друга комуникацијска средства, 6. Говорени и писани језик – писма, 7. Језик, култура и друштво, 8. Граматика друштвеног статуса, 9. Раслојавање језика, 10. Језичка политика, планирање језика и стандардни језик, 11. Језик и мишљење, 12. Усвајање језика и говорни поремећаји, 13. Постанак језика, 14. Развитак језика, 15. Класификације језика.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у одабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Језици* [Сабрана дела 9]. Београд: XX век – Чигоја, 2010.

Бугарски, Ранко. *Писмо* [Сабрана дела 10]. Београд: XX век – Чигоја, 2010.

Бугарски, Ранко. *Увод у општу лингвистику* [Сабрана дела 6]. Београд: XX век – Чигоја, 1996.

Радовановић, Милорад *Социолингвистика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2003, одабране теме.

Теорија књижевности 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Овладавање аналитичким појмовима књижевне структуре, стилистике и версификације.

Исход предмета: Формирање опште представе о појму књижевности и научним дисциплинама које се књижевношћу баве, усвајање основних појмова стилистике и версификације, оспособљавање за књижевнотеоријску интерпретацију текста.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Шта је књижевност. Књижевност и проучавање књижевности. Наука о књижевности и њене дисциплине. Подручја теорије књижевности. Поетска функција језика. Појам стила. Стара поетика и реторика. Стилистика као дисциплина науке о језику и науке о књижевности. Појам избора и стилске варијанте. Појам стилске фигуре. Фигуре дикције, фигуре речи (тропи), фигуре конструкције, фигуре мисли. Појам стилема и његове врсте. Стилистичка критика.Појам стиха. Системи версификације: квантитавни, силабички и тонски. Силабичко-тонска начела и основи српске и хрватске версификације. Ритам. Однос ритма и метра. Ритам и значење. Строфа и њене врсте. Рима и њене функције. Стални облици. Стални облици античког, романског, германског, оријенталног и словенског порекла. Слободни стих. Ритмичка проза.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту и практично овладавање појмовима из области стилистике и верисификације.

Основна литература:

Велек, Рене, Остин Ворен. *Теорија књижевности*. Београд: Нолит, 1974, поглавља "Књижевност и проучавање књижевности", "Еуфонија, ритам, метар", "Стил и стилистика", "Слика, метафора, симбол, мит".

Живковић, Драгиша. *Теорија књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1992.

Солар, Миливој. *Теорија књижевности*. Загреб: Школска књига, 1974.

Шкреб, Зденко, Анте Стамаћ. *Увод у књижевност*. Загреб: Графички завод Хрватске, 1983, поглавља "Стил и стилистика", "Микроструктуре стила и књижевне форме", "Стих".

Лешић, Зденко. *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник, 2008.

Допунска литература:

Живковић, Драгиша (пр.). *Речник књижевних термина*. Београд: Нолит, 1992.

Кајзер, Волфганг. *Језичко уметничко дело*. Београд: Нолит, 1973.

Маркјевич, Хенрик. *Наука о књижевности*. Београд: Нолит, 1974.

Томашевски, Борис. *Теорија књижевности*. Београд: СКЗ, 1972.

Изборна литература (студент треба да прочита најмање једну од наведених књига):

Вуковић, Ново. *Путеви стилистичке идеје*. Подгорица – Никшић: Универзитет Црне Горе – Јасен, 2000.

Гиро, Пјер. *Стилистика*. Сарајево: Веселин Маслеша, 1964.

Јакобсон, Роман. *Лингвистика и поетика*. Београд: Нолит, 1966.

Петковић, Новица. *Језик у књижевном делу*. Београд: Нолит, 1975.

Петровић, Светозар. *Облик и смисао*. Нови Сад: Матица српска, 1986.

Прањић, Крунослав. *Језик и књижевно дјело*. Загреб: Школска књига, 1968.

Фонетика и ортоепија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са основним поставкама и појмовним апаратом опште фонетике и овладавање знањима о устројству и функционисању фонетског система стандардног српског језика и овладавање правилима прозодијског система и ортоепском нормом стандардног језика.

Исход предмета: Усвојени садржаји из основних поставки и појмовног апарата фонетике. Познавање устројства и функционисања фонетског система стандардног српског језика. Функционално познавање правила прозодијског система стандардног језика и његове ортоепске норме.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Теоријска настава: Појам језика. Стандардни језик. Говорени и писани вид језика. Увод у фонетику: фонетика и фонологија. Основи фонетике. Врсте фонетике. Артикулациона сегментна фонетика: сегменти говора (гласови и њихова творба), органи и процеси. Вокали. Консонанти. Сонанти (апроксиманти). Гласовни систем српског језика. Место артикулације. Начин артикулације. Фонеме – алофони. Слог и супрасегменти – акценат. Прозодијски систем стандардног српског језика, инвентар и правила дистрибуције. Ортоепска норма стандардног српског језика.

Практична настава (вежбе): Решавање проблемских задатака који прате програм теоријске наставе и провера усвојених теоријских знања. Вежбање препознавања места акцента. Вежбање препознавања квантитета акцента. Вежбање препознавања квалитета акцента. Вежбање уочањавања и препознавања разлике између кратких акцената. Вежбе корекције изговора и акцената. Исправљање фонетских и акценатских дијалектизама.

Литература:

Петровић, Драгољуб, Снежана Гудурић. *Фонологија српскога језика.* Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2010.

Петровић, Драгољуб. Фонетика. Милорад Радовановић (ур.). *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996: 87–110.

Subotić, Ljiljana, Dejan Sredojević, Isidora Bjelaković. *Fonetika i fonologija: ortoepska i ortografska norma standardnog srpskog jezika*. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2012.

Babić, Stjepan, Dalibor Brozović, Ivo Škarić, Stjepko Težak. *Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: Nakladni zavod Globus, 2007.

Средњовековна књижевност

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов:

Циљ предмета

Овладавање знањем о жанровском систему, почецима и општим особинама ове епохе. Упознавање са главним писцима и делима српске средњовековне књижевности.

Исход предмета

Познавање поетике, жанрова и најзначајнијих писаца и дела српске средњовековне књижевности. Смештање српске средњовековне књижевности у византијски културни и књижевни контекст.

Садржај предмета

Теоријска настава: Византијска цивилизација–опште одлике. Српска култура као део византијског комонвелта. Оригинални и преводилачки рад Ћирила и Методија. Основи поетике средњовековних књижевности. Систем књижевних жанрова. Однос према ауторству. Општа места.

Постанак и опште особине српске средњовековне књижевности. Значајни писци и дела. Развој и главни мотиви косовске легенде. Узајамне везе и прожимања старе и народне књижевности. Српске штампарије XV-XVI века.

Практична настава:Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад: Рад на текстовима: Свети Сава, *Житије Светог Симеона*,Стефан Првовенчани, *Хиландарска повеља*, *Житије Светог Симеона*; Доментијан, *Житије Светог Саве;* Теодосије, *Житије Светог Саве*; *Данилов зборник*; Григорије Цамблак, *Житије Стефана Дечанског*; Константин Филозоф, *Житије деспота Стефана Лазаревића*; Деспот Стефан Лазаревић*, Слово љубве; Списи о кнезу Лазару и Косовском боју.* Патријарх Пајсије, *Житије цара Уроша; Роман о Троји. Роман о Александру Великом.*

Литература

Богдановић, Димитрије, *Историја старе српске књижевности.* Београд: СКЗ, 1980;

Деспот Стефан Лазаревић, *Књижевни радови*, приредио Ђ. Трифуновић. Београд: СКЗ, 1979;

Јовановић, Томислав, *Стара српска књижевност. Хрестоматија*. Београд-Крагујевац: Филолошки факултет-Нова светлост, 2000;

Маринковић, Боривоје, *Огледи о старом српском штампарству*. Нови Сад: Дневник, 2006;

Маринковић, Радмила, *Светородна господа српска.* Београд: Друштво за српски језик, 1998;

Radojičić, Sp. Đorđe, *Antologija stare srpske književnosti (XI-XVIII veka).* Beograd: Nolit, 1960;

Рађеп, Јелка, *Косовска легенда*. Нови Сад: Славија, 1995;

Рађеп, Јелка, *Старе српске биографије*. Нови Сад: Прометеј, 2008;

Трифуновић, Ђорђе, *Кратак преглед југословенских књижевности средњег века.* Београд: Филолошки факултет, 1976;

Трифуновић, Ђорђе, *Азбучник српских средњовековних књижевних појмова.* Београд: Нолит, 1990;

Трифуновић, Ђорђе, *Стара српска књижевност. Основе.* Београд: „Филип Вишњић“, 1994.

Увод у лингвистику 2: Темељи науке о језику

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из предмета *Увод у лингвистику 1: Темељи језика*.

Циљ предмета: Овладавање основним знањима о устројству науке о језику и њеном развоју.

Исход предмета: Студент влада основним знањима о устројству и развоју науке о језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

I. *Устројство науке о језику*: 1. Дефиниције и дисциплинарне одреднице: Назив (филозофија, реторика, глотологија, граматика, филологија, лингвистика), предмет , метод, појмови, термини и симболи, теорије и хипотезе, циљеви и статус, 2. Разврставања по ширини и општости захватања (микро- и макролингвистика), виду испољавања, нивоу проучавања (лингвистичке дисциплине), и теоријско-методолошки („правци“ у лингвистици).

II. *Кратка историја науке о језику*: 1. Античко доба – Индија и Грчка, 2. Од Римљана до 18. века, 3. Наука о језику у XIX веку, 3.1. Компаратисти и младограматичари, 3.2. Вилхелм фон Хумболт, 3.3. Биолошки натурализам, 3.4. Бодуен де Куртене, 4. Наука о језику у XX веку, 4.1. Структурална лингвистика, 4.1.1. Фердинанд де Сосир и Женевска школа, 4.1.2. Роман Јакобсон и Прашка школа, 4.1.3. Луј Хјелмслев и Копенхашка школа, 4.1.4. Амерички структурализам, 4.2. Ноам Чомски и Генеративна лингвистика (основе), 4.3. Интердисциплинарна лингвистика, 4.3.1. Антрополингвистика, 4.3.2. Психолингвистика, 4.3.3. Социолингвистика.

***Практична настава*:** Увид у одабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Мунен, Жорж. *Историја лингвистике*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Радовановић, Милорад. Филологија и лингвистика. *Списи из контекстуалне лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, 79–107.

Теорија књижевности 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Овладавање појмовима уз чију помоћ студенти могу да сагледају структурну сложеност књижевног дела и разноврсност његових појавних облика.

Исход предмета: Усвојени општи појмови из домена структуре књижевног дела и теорије књижевних родова и врста, чиме је студент оспособљен за интерпретацију и класификацију књижевних текстова.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Књижевно дело као слојевита структура. Књижевни и некњижевни текст. Текстолошке предрадње. Песничка слика. Тема, грађа, идеја. Мотив и проблем мотивације. Композиција књижевног дела. Књижевни лик и јунак. Карактери и проблем карактеризације. Индивидуализација и типизација. Ситуација, фабула и сиже. Време и простор у књижевном делу, проблем хронотопа. Класификација књижевности. Три књижевна рода. Једноставни облици. Опште особине лирике. Лирска песма, лирски субјекат. Лирске врсте. Опште особине епике. Епско дело у стиху и епска техника. Епско-лирске врсте. Епска песма, еп, епопеја. Подврсте епова. Епско дело у прози и приповедна техника. Приповедач и тачка гледишта. Новела и приповетка. Роман и његове подврсте. Опште особине драматике. Композиција драмске радње. Трагедија и појам трагичког. Комедија и појам комичког. Драма у ужем смислу. Књижевно-научне врсте. Књижевне вредности.

***Практична настава (вежбе)*:** Рад на тексту и практично овладавање општим појмовима књижевне структуре и генолошким појмовима; увежбавање књижевнотеоријске интерпретације текста.

Обавезна литература:

Велек, Рене, Остин Ворен. *Теорија књижевности*. Београд: Нолит, 1974, поглавља "Облик постојања књижевноуметничког дела", "Природа и облици приповедне књижевности", "Књижевни жанрови", "Вредновање".

Живковић, Драгиша. *Теорија књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1992.

Солар, Миливој. *Теорија књижевности*. Загреб: Школска књига, 1974.

Шкреб, Зденко, Анте Стамаћ. *Увод у књижевност*. Загреб: Графички завод Хрватске, 1983, поглавља "Умјетничка проза", "Лирска пјесма", "Епско пјесништво", "Драма, драматургија, казалиште".

Томашевски, Борис. *Теорија књижевности*. Београд: СКЗ, 1972.

Лешић, Зденко. *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник, 2008.

Допунска литература:

Ђурић, Војислав. *Лирика у светској књижевности*. Београд: СКЗ, 1982.

Живковић, Драгиша (пр.). *Речник књижевних термина*. Београд: Нолит, 1992.

Кајзер, Волфганг. *Језичко уметничко дело*. Београд: Нолит, 1973.

Маркјевич, Хенрик. *Наука о књижевности*. Београд: Нолит, 1974.

Павличић, Павао. *Књижевна генологија*. Загреб: Либер, 1983.

Изборна литература (студент треба да прочита најмање једну књигу):

Бал, Мике. *Наратологија*. Београд: Народна књига, 2000.

Бахтин, Михаил. *О роману*. Београд: Нолит, 1989.

Мелетински, Јелеазар. *Историјска поетика новеле*. Нови Сад: Матица српска, 1997.

Мирјана, Миочиновић (пр.). *Модерна теорија драме*. Београд: Нолит 1981.
Солар, Миливој (пр.). *Модерна теорија романа*. Београд: Нолит, 1979.
Фридрих, Хуго. *Структура модерне лирике*. Нови Сад: Светови, 2003.

Старословенски језик 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен / одслушан предмет *Старословенски језик 1.*

Циљ предмета: Овладавање морфолошким системом старословенског језика.

Исход предмета: Студент је способан да преводи старословенске текстове и врши њихову морфолошку анализу.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Морфолошка структура старословенског језика ћирилометодијевске епохе. Деклинација: продуктивне и непродуктивне врсте. Деклинација именица, заменица, придева и бројева. Глаголски систем: инфинитивне и презентске основе, непроменљиви облици (инфинитив и супин), глаголска времена (презент, аорист, имперфекат, перфекат, плусквамперфекат, футур), глаголски начини (императив, потенцијал). Партиципи: грађење и деклинација, основне функције. Апсолутни датив. Предлози и прилози. Основне морфолошке иновације у старословенским споменицима. Однос реконструисаног старословенског језика и језика старословенских споменика.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање, морфолошка анализа и превод старословенских текстова.

Литература:

Ђорђић, Петар. *Старословенски језик*. Нови Сад: Матица српска, 1975, 85–214.

Панић, Миленко. *Старословенска хрестоматија*. Београд: Чигоја штампа, 2001, одабрани текстови.

Фонологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из предмета *Фонетика и ортоепија српског језика.*

Циљ предмета: Упознавање са основним поставкама и појмовним апаратом опште фонологије и овладање знањима о устројству и функционисању фонолошког система стандардног српског језика.

Исход предмета: Усвојен основни појмовни апарат и поставке опште фонологије. Познавање устројства и функционисања фонолошког система стандардног српског језика. Усвојен акценатски систем стандардног језика и потпуно препознавање акцената.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Увод у фонологију. Фонема – фон – алофон. Фонолошки систем стандардног српског језика: инвентар. Фонолошка и дистинктивна обележја: њихова улога у фонолошком систему – фонолошка репрезентација: матрице обележја. Фонолошки процеси, фонолошка правила, фонолошке алатернације: инхерентне и прозодијске. Морфема, аломорф, морфофонема, архифонема. Прозодијске алтернације. Ортоепска норма и њена реализација.

***Практична настава (вежбе)*:** Решавање проблемских задатака који прате програм теоријске наставе и провера усвојених теоријских знања; из препознавања ДО вокала, сонаната и опструената; везаних за фонолошке алтернације. Препознавање фонолошких алтернација: аутоматских и неаутоматских. Вежбање препознавања акцената и неакцентованог квантитета. Овладавање знањима и правилима дистрибуције неакцентованог квантитета.

Литература:

Петровић, Драгољуб, Снежана Гудурић. *Фонологија српскога језика.* Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2010.

Петровић, Драгољуб. Фонетика. Милорад Радовановић (ур.). *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996, 87–110.

Општа лингвистика 1: Појмовник и систематизација

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит из предмета *Увод у лингвистику 2: Темељи науке о језику*.

Циљ предмета: Овладавање основним општелингвистичким појмовима и систематизацијом лингвистичке науке.

Исход предмета: Студент влада основним општелингвистичким појмовима и уме да систематизује науку о језику.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:**

I. *Појмовник и сазнајни стил*: 1. Најважнији општелингвистички појмови и сазнајни стил (у филозофији језика, реторици, комуникологији, филологији, лингвистици: у структурализму и социолингвистици). 2. Метафоре и модели у научном дискурсу. 3. Лингвистика као дисциплина која описује и објашњава устројство језика и функционисање језика у устројству контекста.

II. *Систематизација лингвистичке науке*: 1. Приступ: 1.1 Правилности у развоју – (а) Евроцентричност, (б) Контекстуализованост, (в) Цикличност, (г) Парадигматичност, 1.2 Научни циљеви – (а) Експланација (= Филозофија / Лингвистика), (б) Дескрипција (= Филологија), 1.3 Промене у познавању предмета – (а) Квантитативни увиди, (б) Квалитативни увиди, 1.4 Дисциплинарне одреднице – (а) Предмет, (б) Називи, (в) Методи / Технике, (г) Појмовни / Терминолошки / Симболички апарат, (д) Теорије / Хипотезе, (ђ) Циљеви, (е) Статус; 2. Приступ: 2.1 Општи токови развоја дисциплине, 2.2 Процес осамостаљивања дисциплине, 2.3 Епохе у историји дисциплине, 2.4 Развој дисциплине у XX веку, 2.5 Интердисциплинаризација = Контекстуализација, 2.6 Међу наукама; 3. Приступ: 3.1 Наука о језику на релацији XIX – XX век; 4. Приступ: 4.1 Наука о језику на релацији Европа – Америка; 5. Приступ: 5.1. Наука о језику на релацији XX – XXI век, 5.2 Наука о језику данас, 5.3 Наука о језику код нас.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у одабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Језик и лингвистика* [Сабрана дела 2]. Београд: XX век – Чигоја, 1996, одабране теме.

Бугарски, Ранко. *Језик у друштву* [Сабрана дела 4]. Београд: XX век – Чигоја, 1996, одабране теме.

Кристал, Дејвид. *Кембричка енциклопедија језика*. Београд: Нолит, 1996, одабране теме.

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Социолингвистика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2003, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Списи из контекстуалне лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, одабране теме.

Српскословенски језик

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени / одслушани предмети *Старословенски језик 1* и *Старословенски језик 2.*

Циљ предмета: Циљ је да студент овлада основним одликама српскословенског језика, главним епохама у развоју српскословенске писмености и типовима писма и правописа.

Исход предмета: Студент је способан да чита, разуме и анализира српскословенске текстове, препознаје типове писма и правописа.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Стварање и статус српске редакције. Споменици. Диглосија и функционална раслојеност језика. Фонолошка и морфолошка норма и њен развој. Основне одлике синтаксе и лексике. Главне епохе. Транскрипција. Типови писма. Ортографске школе.

***Практична настава (вежбе)*:** Читање и анализа текстова различитих жанрова и из различитих епоха српскословенске писмености.

Литература:

Грковић-Мејџор, Јасмина. Диглосија у старосрпској писмености. *Живот и дело академика Павла Ивића* [зборник радова]. Суботица – Нови Сад – Београд, 2004, 391–401.

Грковић-Мејџор, Јасмина. О методологији проучавања црквенословенског језика. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLVIII/1–2 (2005): 11–20.

Јерковић, Вера. Средњовековне ортографске школе код Срба. *Југословенски семинар за стране слависте* 31 (1980): 19–28.

Јерковић, Вера. Српскословенска норма у гласовном и морфолошком систему. *Југословенски семинар за стране слависте* 33–34 (1984): 55–67.

Младеновић, Александар. Напомене о српскословенском језику. З*борник за филологију и лингвистику* XX/2 (1977): 1–21.

Морфологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен предмет *Фонологија српског језика*.

Циљ предмета: Упознавање са појмом морфологије, предметом испитивања, морфемама и лексемама као јединицама морфологије и организацијом лексичког система српског језика.

Исход предмета: Задобијање компетенције за морфемску и морфолошку анализу речи стандардног српског језика присутних у различитим функционалним стиловима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Морфологија: појам, дефиниција и место међу другим лингвистичким дисциплинама. 2. Морфема: појам, дефиниције, класификација морфема и пример морфемске анализе. 3. Реч: појам, дефиниције, критеријуми за класификацију речи. 3.1. Речи с деклинацијом: дефиниција, опште напомене, категоријална обележја (општа и специфична), обрада сваке класе понаособ. 3.2. Глаголи: појам, дефиниције, опште напомене, категоријална обележја глагола; врсте глаголских основа; структура и грађење глаголских облика; подела глагола на врсте. 3.3. Непроменљиве врсте речи: дефиниција и опште напомене; обрада сваке класе понаособ. 4. Пример морфолошке анализе.

***Практична настава (вежбе)*:** Морфемска и морфолошка анализа текстова из различитих функционалних стилова, с посебним акцентом на савремену српску белетристику. Приказ и анализа релевантне литературе из области морфологије стандардног српског језика. Указивање на најчешћа огрешења о морфолошку норму.

Литература:

Игњатовић, Душанка. Још о компаративу и компарацији. *Наш језик* XII/ 3–6 (1962): 124–129.

Игњатовић, Душанка. Новине у морфологији унесене најновијим именицама страног порекла. *Наш језик* XIII/ 3–5 (1963): 208–224.

Клајн, Иван. *Граматика српског језика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2005.

Станојчић, Живојин, Љубомир Поповић. Граматика српскога језика. Уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2000[7].

Станојчић, Живојин. Морфологија, синтакса и фразеологија. Милорад Радовановић (ур.). Српски језик на крају века. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996.

Стевановић, Михаило. *Савремени српскохрватски језик I*. Београд: Научна књига, 1986[5].

Barić, Eugenija, Mijo Lončarić, Dragica Malić, Slavko Pavešić, Mirko Peti, Vesna Zečević, Marija Znika. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga, 1997.

Mrazović, Pavica (u saradnji sa Zorom Vukadinović). *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009.

Silić, Josip, Ivo Pranjković. *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga, 2005.

Општа лингвистика 2: теорије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит из предмета *Општа лингвистика 1: Појмовник и систематизација*.

Циљ предмета: Упознавање са одабраним важнијим општелингвистичким теоријама.

Исход предмета: Студент познаје и уме да критички тумачи одабране важније општелингвистичке теорије, као и литературу о њима.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** *Структурална и контекстуална парадигма – Одабране теме*: I. 1. Теорија научних парадигми (комплементарност теоријских научних објашњења.), 2. Де Сосирова парадигма, 3. Јакобсонова парадигма, 3. Семиологија, 4. Филозофија обичнога говора и Теорија говорних чинова (Остин, Серл), 5. Контекстуална системска лингвистика (Британци), 6. Бернстајнова теорија језика, 7. Етнографија комуникације (Хајмз), 8. Социологија језика и Социолингвистика, 9. Планирање језика и Језичка политика, 10. Семантика и Прагматика, 11. Реторика, 12. Когнитивне науке; II. 1. Теорије о природи, пореклу и развоју језичке (говорне) способности и човекове симболичке моћи уопште, 2. Биолошко-физиолошке основе језика (говора): лингвистика и палеолингвистика; 3. Теорија вербалне и невербалне комуникације.

***Практична настава (вежбе)*:** Увид у оодабрану најважнију литературу и њено тумачење.

Литература:

Бугарски, Ранко. *Лингвистика о човеку* [Сабрана дела 3]. Београд: XX век – Чигоја, 1996, одабране теме.

Ивић, Милка. *Правци у лингвистици*. Београд: XX век, 2001, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Списи из контекстуалне лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Социолингвистика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2003, одабране теме.

Радовановић, Милорад. *Планирање језика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2004, одабране теме.

***

Јанићијевић, Јасна. *Комуникација и култура*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2006, по избору.

Морис, Дезмонд. *Говор тела*. Београд: Народна књига – Алфа, 1998, по избору.

Огден, Ч. К., А. А. Ричардс. *Значење значења*, Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2001, по избору.

Остин, Џон. *Како деловати речима*. Нови Сад: Матица српска, 1994, по избору.

Пиз, Алан и Барбара. *Дефинитивни водич кроз говор тела*. Београд: Моно и Мањана, 2005, по избору.

Пик, Паскал, Лоран Сагар, Гислен Деан, Сесил Лестјен. *Најлепша прича о говору*. Нови Сад: Академска књига, 2011, по избору.

Серл, Џон, *Говорни чинови*. Београд: Нолит, 1991, по избору.

Дериватологија српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен предмет *Морфологија српског језика*.

Циљ предмета: Упознавање са појмом, предметом испитивања и језичким јединицама на творбеном нивоу. Овладавање знањима о различитим типовима творбе речи у српском језику.

Исход предмета: Задобијање компетенције за успешну семантичко-деривациону анализу речи стандардног српског језика.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Дериватологија: појам, дефиниција, опште напомене; место дериватологије међу другим лингвистичким дисциплинама, с посебним освртом на однос према морфологији. 2. Основне јединице и појмови: творбена основа, творбени формант, творбени шав, мотивисане и немотивисане речи и др. 3. Принципи грађења речи у српском језику. 3.1. Подела речи према творбеној структури. 3.2. Творба именских речи. 3.3. Творба глагола. 3.4. Творба непромењљивих врста речи. 4. Семантичко-деривационе категорије. 5. Пример семантичко-деривационе анализе.

***Практична настава (вежбе)*:** Семантичко-деривациона анализа на примеру текстова из различитих функционалних стилова. Приказ и анализа релевантне литературе из области дериватологије стандардног српског језика.

Литература:

Гортан-Премк, Даринка, Вера Васић, Љиљана Недељков. *Семантичко-деривациони речник*, *Свеска 1: Човек – делови тела*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2003.

Гортан-Премк, Даринка, Вера Васић, Рајна Драгићевић. *Семантичко-деривациони речник*, *Свеска 2: Човек – унутрашњи органи и ткива, психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство*, Нови Сад: Филозофски факултет, 2006.

Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском* језику. *Први део. Слагање и префиксација* [Прилози граматици српскога језика I]. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска, 2002.

Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику. Други део*. *Суфиксација и конверзија* [Прилози граматици српскога језика II]. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Институт за српски језик САНУ – Матица српска, 2003.

Стевановић, Михаило. Савремени српскохрватски језик I. Београд: Научна књига, 1986[5].

Ђорић, Божо. *Творба именица у српском језику*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.

Babić, Stjepan. *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*. Zagreb: HAZU, Nakladni zavod Globus, 2002[3].

Светска књижевност 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање студената са главним токовима, појавама и делима хеленске и римске књижевности; упућивање у избор и начин коришћења секундарне литературе; оспособљавање за самосталну анализу, тумачење и вредновање књижевног текста.

Исход предмета: Способност уочавања најзначајнијих обележја класичне књижевности и њихово разумевање у циљу даље надградње стеченог знања у каснијим епохама светске књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предавања на којима се тумаче следећа дела: *Еп о Гилгамешу;* Хомер: *Илијада; Одисеја;* Есхил: *Орестија, Оковани Прометеј*; Софокле: *Цар Едип, Антигона;* Еурипид: *Медеја; Хиполит;* Вергилије: *Енеида.*

Практична настава (вежбе): Компаративно (релационо) читање и коментарисање књижевних текстова предвиђених лектиром и додатном литературом.

Литература:

Будимир, Милан, Мирон Флашар. *Преглед римске књижевности*. Београд: Научна књига, 1986;

Вратовић, Владимир. Римска књижевност. Владимир Вратовић (ур.). *Повијест свјетске књижевности* 2. Загреб: Младост, 1977.

Вебер, Алфред. *Трагично и историја*. Нови Сад: Дневник – Књижевна заједница Новог Сад, 1987, поглавља о Гилгамешу, Хомеру и грчким трагичарима.

Вернан, Жан-Пјер, П. Видал-Наке, *Мит и трагедија у античкој Грчкој*. I–II. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1993–1995.

Вулић, Никола. *Из римске књижевности*. Београд: СКЗ, 1958, поглавље о *Енеиди*.

Грејвз, Роберт. *Грчки митови*. Београд: Нолит, 1969.

Дил, Пол. *Симболика у грчкој митологији*. Сремски Карловци: Издавачка књижарица Зорана Стојановића, 1991.

Дукат, Здеслав. *Хомерско питање*. Загреб: Глобус, 1988.

Дукат, Здеслав. *Грчка трагедија*. Загреб: Деметра, 1996.

Ђурић, Милош. *Историја хеленске књижевности*. Београд: Научна књига, 1951.

Жирар, Рене. *Насиље и свето.* Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1990, поглавље о *Едипу*.

Зличић, Даринка (прир.). *Хомер учитељ*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1987.

Лески, Албин. *Грчка трагедија*, Нови Сад: Светови, 1995.

Стевановић, Богдан. *Историја хеленске књижевности, од Александра до Јустинијана*. Београд: Научна књига, 1968.

Страјнић, Никола. *Огледи из класичне књижевности*. Сремски Карловци: КАИРОС, 2004.

Рајнер, Е. Месопотамска књижевност. Светозар Петровић (ур.). *Повијест свјетске књижевности* 1, Загреб: Либер – Младост, 1982.

Ранк, Ото. *Мит о рођењу јунака*. Нови Сад, 2007, поглавље о *Гилгамешу*.

Српска књижевност 3

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Одслушан/положен предмет *Српска књижевност 2.*

Циљ предмета Упознавање са основним карактеристикама књижевности XIX столећа и главним представницима те књижевности.

Исход предмета Познавање основних поетичких и жанровских одлика српске књижевности XIX века. Познавање најзначајнијих писаца и дела у историјском редоследу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предромантизам, романтизам и класицизам у Европи и код нас. (Лукијан Мушицки, Милован Видаковић, Вук Караџић, Јован Стерија Поповић, Петар Петровић Његош, Бранко Радичевић, Јован Јовановић Змај, Ђура Јакшић, Лаза Костић.) Реализам и натурализам (Светозар Марковић, Јаков Игњатовић, Стеван Сремац, Симо Матавуљ, Бранислав Нушић, Лаза Лазаревић, Светолик Ранковић, Радоје Домановић, Војислав Илић.)

Практична настава (вежбе): Рад на текстовима: Ј. Стерија Поповић, *Кир Јања*; П. Петровић Његош, *Горски вијенац*; Б. Радичевић, *Песме*; Ј. Јовановић Змај, *Песме*; Ђ. Јакшић, *Песме* и драма по избору; Л. Костић, *Песме* и драма по избору; Ј. Игњатовић, *Вечити младожења*, С. Сремац, *Поп Ћира и поп Спира*; Л. Лазаревић, *Приповетке*; С. Матавуљ, *Бакоња фра Брне*, приповетке по избору; С. Ранковић, *Сеоска учитељица*; Р. Домановић, приповетке по избору; Б. Нушић, комедија по избору; В. Илић, *Песме*.

Литература:

Деретић, Јован. *Историја српске књижевности.* Београд: Просвета, 2004.

Живковић, Драгиша. *Европски оквири српске књижевности*. Београд: Просвета, 1997.

Павић, Милорад. *Историја српске књижевности класицизма и предромантизма*. Београд: Нолит, 1979.

Поповић, Миодраг. *Историја српске књижевности. Романтизам* I–III. Београд: Нолит, 1972.

Скерлић, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Београд: Завод уџбенике и наставна средства, 1997.

Светска књижевност 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен предмет *Светска књижевност 1.*

Циљ предмета: Упознавање студената са главним токовима, појавама и делима средњовековне и ренесансне књижевности; упућивање у избор и начин коришћења секундарне литературе; оспособљавање за самосталну анализу, тумачење и вредновање књижевног текста.

Исход предмета: Способност уочавања најзначајнијих обележја средњовековне и ренесансне књижевности и њихово разумевање у циљу даље надградње стеченог знања у каснијим епохама светске књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава: Предавања на којима се тумаче следећа дела: Данте: *Пакао* (избор); Ф. Петрарка: *Канцонијер* (избор); В. Шекспир: *Хамлет; Бура*; *Магбет*; *Краљ Лир*; Ј. В. Гете: *Фауст I; Патње младог Вертера*.

Практична настава (вежбе): Компаративно (релационо) читање и коментарисање књижевних текстова предвиђених лектиром и додатном литературом.

Литература:

Бредли, А. С. Суштаство Шекспирове трагедије. Зоран Стојановић (прир.) *Теорија трагедије.* Београд: Нолит, 1984.

Грубачић, Слободан. *Историја немачке културе*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издвачка књижарница Зорана Стојановића, 2001, поглавља о Гетеу.

Дукат, Владоје. *Слике из повијести енглеске књижевности*. Загреб: Матица хрватска, 1904.

Екерман, Јохан Петер. *Разговори са Гетеом*, Београд: Дерета, 1970.

Костић, Веселин. *Стваралаштво Виљема Шекспира.* I–II. Београд: СКЗ, 1994.

Костић, Веселин. *Шекспиров живот и свет*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2006.

Кот, Јан. *И даље Шекспир.* Нови Сад: Прометеј, 1994.

Кот, Јан. *Шекспир наш савременик.* Београд: СКЗ, 2000.

Курцијус, Ернест Роберт. *Европска књижевност и латински средњи век.* Београд: СКЗ, 1996, поглавље о Дантеу.

Лешић, Зденко. *Теорија драме кроз стољећа I.* Сарајево: Свјетлост, 1977, поглавља о Шекспиру, Дидроу и Русоу.

Мартини, Фриц. *Историја немачке књижевности*. Београд: Нолит, 1971, поглавља о Гетеу.

Меринг, Франц. *Прилози историји књижевности*. Београд: Рад, 1963, поглавља о Гетеу.

Санктис, Франческо. *Повијест талијанске књижевности.* Загреб: Матица хрватска, 1955, поглавља о Дантеу и Петрарки.

Фридентал, Рихард. *Гете – живот и дело*. Подгорица: ЦИД, 2003.

Чале, Франо. *Петрарка и петраркизам*. Загреб: Школска књига. 1971.

Стандардизација српског језика

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Кратак преглед предстандардних књижевнојезичких идиома у првој половини 19. века и упознавање са историјатом стандардизовања српског језика. Упознавање са књижевнојезичком ситуацијом у 20. веку.

Исход предмета: Овладавање знањима о периоду стандардизације српског књижевног језика у 19. веку. Разумевање књижевнојезичке ситуације у 20. веку.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам стандардног језика; језичка норма и планирање језика; 2. Преглед предстандардних идиома књижевног језика код Срба у првој половини 19. века и њихове основне одлике; 3. Први реформатори ћирилице предвуковског типа. Реформа писма Саве Мркаља; Дело Луке Милованова; 4. Појава Вука Караџића (2 фазе у његовом раду у погледу реформе језика, писма и правописа); Вуков *Рјечник* из 1818. г. и његов програм књижевнојезичке реформе у поређењу са Доситејевим; полемика Вука и М. Видаковића; сукоб Вука и Ј. Хаџића; 5. Језик истакнутих стваралаца у 19. веку (Јован Стерија Поповић, Б. Радичевић, П.П. Његош и др.); 6. Процес зближавања књижевних језика Срба и Хрвата; победа Вукових схватања (Бечки књижевни договор); 7. Дело Ђуре Даничића; 8. Епоха кристализације станадардног српскохрватског језика; 9. Српскохрватски језик у 20. веку; Новосадски договор; 10. Српски и хрватски језички стандард.

***Практична настава (вежбе)*:** –

Литература:

Brozović, Dalibor. *Standardni jezik*. Zagreb: Matica hrvatska. 1970.

Ивић, Павле. *Преглед историје српског језика*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1998, 166−305.

Ивић, Павле. *О Вуку Караџићу*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1991.

Радовановић, Милорад и др. *Српски језик на крају века*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Службени гласник, 1996, 1−16; 17−35.

Српска књижевност 4

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положен/одслушан предмет *Српска књижевност 3.*

Циљ предмета Упознавање са основним карактеристикама књижевности XX столећа и главним представницима те књижевности.

Исход предмета Познавање основних поетичких и жанровских одлика српске књижевности XX века. Познавање најзначајнијих писаца и дела у историјском редоследу.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Књижевност XX столећа: Заокрет ка Европи. Критичари, носиоци европеизације (Љ. Недић, Б. Поповић, Ј. Скерлић.) Симболизам (Ј. Дучић, М. Ракић, А. Шантић, В. Петковић Дис.) Модерни приповедачи (П. Кочић, Б. Станковић). Српска књижевност између два рата. Експресионизам (М. Црњански, Р. Петровић). Надреализам (Р. Петровић, М. Дединац). Социјална литература (Ђ. Јовановић, Ј. Поповић). Најзначајнији писци епохе (И. Андрић, М. Настасијевић, И. Секулић). Ратна и послератна књижевност. Стварање у оквиру социјалистичког реализма (1946-1952). Почеци естетског плурализма (1952-1956). Ка естетској аутомности и пуном плурализму (после 1960). Представници: Д. Максимовић, М. Лалић, Б. Ћопић, Д. Ћосић, О. Давичо, В. Попа, М. Павловић, Б. Миљковић, М. Селимовић, В. Десница.

Практична настава (вежбе): Рад на текстовима: поезија прве модерне (Ј. Дучић, М. Ракић, А. Шантић, В. Петковић Дис), Б. Станковић, *Нечиста крв*, И. Андрић, *На Дрини ћуприја*, *Проклета авлија*, приповетке; М. Црњански, *Сеобе*, песме по избору; О. Давичо, песме по избору; Д. Максимовић, *Тражим помиловање*, песме по избору; М. Селимовић, *Дервиш и смрт*; М. Лалић, роман по избору; Д. Ћосић, роман по избору; В. Десница; *Прођећа Ивана Галеба*; В. Попа, песме по избору; Б. Миљковић, песме по избору; Д. Киш, *Гробница за Бориса Давидовича*; М. Павић, *Хазарски речник*.

Литература

Деретић, Јован. *Историја српске књижевности.* Београд: Просвета, 2004.

Живковић, Драгиша. *Европски оквири српске књижевности*. Београд: Просвета, 1997.

Мишић, Зоран. *Критика песничког искуства*. Београд: Српска књижевна задруга, 1976.

Скерлић, Јован. *Историја нове српске књижевности*. Београд: Завод уџбенике и наставна средства, 1997.

Светска књижевност 3

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: Положени предмети *Светска књижевност 1* и *Светска књижевност 2*.

Циљ предмета: Упознавање студената са основним токовима, својствима и књижевним делима светске књижевности реализма, модернизма и постмодернизма; њихово упућивање у избор и начин коришћења критичке литературе као и у самосталне интерпретације књижевног дела.

Исход предмета: Стицање способности студената да самостално препознају и вреднују сложену литерарност и разнородне уметничке поступке својствене језику реализма, модернизма и постмодернизма.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Мотивске, семиолошке и трополошке сродности и разлике између светске књижевности друге половине XIX и XX века, према античкој или библијској књижевности и према светској књижевности средњег века, ренесансе, барока, класицизма, просвећености, сентиментализма, романтизма.

***Практична настава (вежбе)*:** Компаративно (релационо) читање и коментарисање књижевних текстова предвиђених лектиром и додатном литературом.

Лектира: 1) Н. В. Гогољ, *Ревизор* [прев. М. Стојиљковић], Београд, 1975; *Мртве душе* [прев. М. и С. Глишић], Београд, 1966; 2) Ф. М. Достојевски, *Злочин и казна* [прев. М. Бабовић], Београд, 1964; 3) Г. Флобер, *Госпођа Бовари* [прев. В. Наумов], Београд, 1968; 4) Ш. Бодлер, *Цветови зла* [прев. Б. Живојиновић], Нови Сад, 2004; 5) Џ. Џојс, *Портрет уметника у младости* [прев. П. Ћурчија], Београд, 2005; 6) М. Пруст, *У Свановим крају 1* [прев. Ж. Живојиновић], Београд, 1983; 7) Р. М. Рилке, *Изабране песме* [прев. Б. Живојиновић], Београд, 1986; 8) А. Ками, *Странац* [прев. З. Хаџи Видојковић], Београд, 1968; 9) С. Бекет, *Чекајући Годоа* [прев. А. Милићевић], Београд, 2004; 10) Х. Л. Борхес, *Алеф* [прев. А. Грујичић], Београд, 1999.

Литература:

Бахтин, Михаил. *Проблеми поетике Достојевског*. Београд: Нолит, 1967.

Бут, Вејн. Проблем одрастања у *Портрету уметника*. *Реторика прозе*. Београд: Нолит, 1976, 352–364.

Вулетић, Витомир. *Ревизор Николаја Гогоља*. Београд: Завод за уџбенике, 1983.

Man, Paul de. Reading (Proust). *Allegories of Reading*. New Haven: Yale University Press,1979, 57–78.

Милошевић, Никола. *Књижевност и метафизика*. Београд: Филип Вишњић, 2003.

Недељковић, Драган. *Гогољеве Мртве душе*. Врњачка бања: Замак културе, 1974.

Рифатерм, Мајкл. Флоберова предодређења. *Летопис Матице српске* 164 (1988): 638–650.

Фридрих, Хуго. *Структура модерне лирике*. Нови Сад: Светови, 2003.

Хачион, Линда. *Поетика постмодернизма*. Нови Сад: Светови, 1996.

Анализа дискурса

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 4

Услов: –

Циљ предмета: Упознавање са релевантним теоријама и методама анализе дискурса у циљу оспособљавања за анализу различитих типова дискурса српског језика.

Исход предмета: Оспособљеност за идентификацију и анализу различитих типова дискурса српског језика на основу примењених дискурсних стратегија и лексичко граматичких обележја.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Појмовно и терминолошко одређење дискурса и текста. Анализа дискурса према сродним лингвистичким дисциплинама. Интердисциплинарност у анализи језичких датости. Преглед савремених теоријских приступа и метода: теорија говорних чинова, теорија импликатура, когнитивна теорија, теорија говорних жанрова, конверзациона анализа, критичка анализа дискурса. Основна обележја дискурса. Језик и говор. Језик и прагматика. Дискурсне стратегије: отварање, затварање, ред говорења. Различити контексти интеракције: дискурс и друштво, дискурс и култура, дискурс и пол, дискурс и идентитет, дискурс и идеологија. Видови комуникације: вербална и невербална. Гестови и мимика. Планирани и непланирани говор. Лексичко-граматичка обележја у дискурсу. Основна обележја појединих типова дискурса према критеријуму односа међу учесницима, теми, намери, конверзационом облику: вицеви, псовке, огласи, клетве, осмртнице, посвете, хороскоп, временска прогноза, ћаскаонице итд.

***Практична настава (вежбе)*:** Провера теоријских приступа на појединим типовима дискурса. Обрада репрезентативних типова дискурса и њихових лексичко-граматичких особина према основним дискурсним обележјима и стратегијама, те критеријуму односа међу учесницима, теми, намери и конверзационом облику.

Литература:

Алановић, Миливој. *Каузативност – манипулативност: од концепта ка форми*. Библиотека ТЕЗЕ Д. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2011.

Бахтин, Михаил. Проблем говорних жанрова. *Трећи програм РТВ*. IV (1980): 233–270.

Бугарски, Ранко. Језички ниво, дискурс, текст: појмовно-терминолошки осврт. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 21/2 (1993): 14–2.

Васић, Вера. *Новински рекламни оглас. Студија из контекстуалне лингвистике*. Ветерник: ЛДИ, 1995.

Васић, Вера (ур.). *Дискурс и дискурси. Зборник у част Свенки Савић*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2010.

Остин, Џон. *Како деловати речима*. Нови Сад: Матица српска, 1993.

Половина, Весна. *Лексичко-семантичка кохезија у разговорном језику*. Београд: Филолошки факултет, 1987.

Савић, Свенка. *Дискурс анализа*. Нови Сад: Филозофски факултет, 1993.

Серл, Џон. *Говорни чинови*. Београд: Нолит, 1992.

Стевић, Слободан. *Анализа конверзације*. Београд: Филолошки факултет, 1997.

Књижевност за децу у настави

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 3

Услов: –

Циљ предмета Оспособити студенте да аналитички приступају делима књижевности за децу као уметничко-естетском, психолошком и педагошком феномену и да то знање примене у будућем наставном раду.

Исход предмета Познавање основних специфичности тематике, поетике и васпитно-образовних својстава књижевности за децу. Способност самосталне интерпретације дела књижевности за децу и способност да се то знање примени у настави.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Особеност књижевности за децу у односу на књижевност за одрасле. Основне одлике књижевности за децу: игра, фантастика, хумор, нонсенс... Теме, ликови, стил, језик, композиција у делима књижевности за децу. Васпитно-педагошки аспект књижевности за децу. Жанрови књижевности за децу: поезија (лирска песма, поема), проза (бајка, приповетка, роман). Светска књижевност за децу

Практична настава (вежбе): На избору ауторских текстова – прозе (бајка по избору: Х.К. Андерсен, Д. Максимовић, Г. Олујић; романи: Л. Керол, *Алиса у земљи чуда*, А. С. Егзипери, *Мали принц,* Б. Нушић, *Хајдуци*, Б. Ћопић, *Магареће године*, приповедака: С. Велмар-Јанковић, *Приче за Марка*, те поезије за децу (Ј.Ј. Змај, С. Раичковић, М. Тешић, Д. Ерић, Д. Лукић, Д. Радовић, Љ. Ршумовић, М. Данојлић, М. Антић) развијају се интерпретативне способности и уочавају особености књижевности за децу и могућности њихове методичке апликације у настави.

Литература:

Вуковић, Ново. *Увод у књижевност за дјецу и омладину*. Подгорица: Унирекс, 1996, 16 страна по избору.

Јовановић, Славица. *Поетика Душана Радовића*. Београд: Научна књига, 2001, 10 страна по избору.

Љуштановић, Јован. *Црвенкапа грицка вука*. *Студије и есеји о књижевности за децу*. Нови Сад: Дневник, 2004, 16 страна по избору.

Пешикан-Љуштановић, Љиљана. *Госпођи Алисиној десној* нози. Нови Сад: Издање Змајевих дечјих игара, 2012, 16 страна по избору.

Радикић, Василија. *Змајево песништво за децу*. Нови Сад: Издање Змајевих дечјих игара, 2003, 16 страна по избору.

Радуловић, Оливера. Библијски подтекст у роману *Мали принц* А. Сент Егзеперија. *Детињство* 2 (2006): 3–8.

Лексичка семантика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен предмет *Лексикологија српског језика 2.*

Циљ предмета: упознавање са предметом и основним поставкама семантике као лингвистичке дисциплине.

Исход предмета: оспособљавање студената да овладају елементарним лексиколошко-семантичким структурама српског језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Семантика као научна дисциплина. 2. Врсте и основне карактеристике значења. 2.1. Лексичко, граматичко и реченичко значење. 2.2. Лексичко значење: традиционални приступи; лексичко значење: савремени приступи. 3. Макрокомпоненте лексичког значења. 4. Семантички садржај лексеме: сема, семема, архисема, диференцијална сема, контекстуална сема, граматичка сема. 5. Једнозначност и вишезначност лексема 5.1. Полисемија 6. Семантички односи међу речима, семантичке мреже. 7. Теорије лексичке семантике. 7.1. Теорија лексичког поља. 7.2. Компонентна анализа. 7.3. Теорија прототипа. 7.4. Когнитивна семантика. 7.5. Концептуална анализа. 7.5.1. Концептуална метафора. 7.5.2. Концептуална метонимија.

Практична настава (вежбе): 1. Анализа лексема као семантичких јединица у различитим текстовима. 2. Рад и вежбе на различитим речницима према задатим критеријумима.

Литература:

Гортан-Премк, Даринка. *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику.* Београд: Институт за српски језик САНУ, 1997.

Geeraerts, Dirk. *Theories of Lexical Semantics*. Oxford: Oxford Univeristy Press, 2010.

Драгићевић, Рајна. *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Речник српскохрватског књижевног језика књ. 1–3, Нови Сад – Загреб: Матица српска – Матица хрватска, 1967–1969, књ. 4–6, Нови Сад: Матица српска, 1971–1976.

Згуста, Ладислав. *Приручник лексикографије.* Сарајево: Свјетлост – Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.

Кликовац, Душка. *Метафоре у мишљењу и језику*. Београд: Библиотека XX век – Књижара Круг, 2004.

Прћић, Твртко. *Семантика и прагматика речи.* Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1997.

Ристић, Стана, Милана Радић-Дугоњић. *Реч. Смисао. Сазнање*. Београд: Филолошки факултет у Београду, 1999.

Stubbs, Michael. *Words and Phrases*. *Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell, 2002.

Wierzbicka, Anna. *Semantics*. *Primes and Universals*. Oxford: Oxford University Press, 1996.

Лингвистика текста

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положени предмети *Синтакса и семантика падежа* и *Синтакса и семантика глаголских облика.*

Циљ предмета: Усвајање основних знања из области лингвистике текста у циљу уочавања међузависности између структуре и типа текста и његове граматичке и лексичке формализације.

Исход предмета: Оспособљеност за саображавање граматичких и лексичких обележја одређеним врстама текста.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Предмет и методе лингвистике текста. 1.1. Историја лингвистике текста као лингвистичке дисциплине. 1.2. Лингвистика текста и сродне дисциплине. 2.Појам и дефиниција текста, дискурса и жанра 2.1. Структура текста (текст, поглавље, параграф, реченица; наслов). 2. 2. Принципи и стратегије текстуалности. 2.2.1. Кохезија. 2.2.2. Кохеренција. 2.2.3. Остали параметри текстуалности 3. Граматичка формализација (активна / пасивна реченична структура, персонална / имперсонална реченична структура, кондензација). 3.1. Лексичко граматичка формализација (идентификација, анафоризација). 3.2. Перспективизација, ред речи, кореференцијалност. 4. Аргументативна и наративна структура текста.

***Практична настава (вежбе)*:** 1. Обрада текста. 1.1. Кратке текстовне форме. 1.2. Новински текст. 1.3. Уметнички текст. 1.4. Научни текст. 2. Принципи и стратегије текстуалности на текстовима различитих жанрова. 3. Граматичка и лексичка формализација на текстовима различитих жанрова.

Литература:

Бугарски, Ранко. Језички ниво, дискурс, текст: појмовно-терминолошки осврт. *Научни састанак слависта у Вукове дане* 21/2 (1993): 14–20.

Васић, Вера. Лингвостилистичка обележја наслова. *Прилози проучавању језика* 16 (1980): 1–17.

Васић, Вера. Прагматичка и граматичка компонента у конституисању и интерпретацији реченице. *Зборник Матице српске за славистику* 71–72 (2007): 273–282.

Васић, Вера. Миливој Алановић. Граматика новинског текста. *Лингвистичке свеске* 6 (2007): 149–167.

Велчић, Мирна. Структурно и семантичко обиљежје веза. *Сувремена лингвистика* 23–4 (1982–1983): 31–35.

Велчић, Мирна. *Увод у лингвистику текста*. Загреб: Школска књига, 1987.

Гловацки Бернарди, Зрињка. *О тексту*. Загреб: Школска књига, 2004.

Де Богранде, Роберт, Волфанг Дреслер. *Увод у лингвистику текста*. Загреб: Диспут, 2010, одабрана поглавља.

Еко, Умберто. *Границе тумачења*. Београд: Паидеа, 2001, одабрана поглавља.

Ивић, Милка. Проблем перспективизације у синтакси. Јужнословенски филолог XXXII (1976): 29–46.

Кордић, Сњежана. Замјенице у изградњи кохезије текста. *Радови Завода за славенски филологију* 30–31 (1996).

Мразовић, Павица, Зора Вукадиновић. *Граматика српскохрватског језика за странце*, Сремски Карловци – Нови Сад, 2009, део о тексту као језичкој јединици.

Половина, Весна. *Лексичко-семантичка кохезија у разговорном језику*. Београд: Филолошки факултет 1987, одабрана поглавља.

Перовић, Славица. *Језик у акцији*. Подгорица: ЦИД, 2009, 60–111.

Силић, Јосип. *Од реченице до текста*. Загреб: Либер, 1984.

Штрбац, Гордана. Идентификација извора информације у језику масовних медија. *Лингвистичке свеске 6* (2007): 265–281.

Дијалектизми у настави језика и књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: Положен испит из предмета *Дијалектологија српског језика 1* и *Дијалектологија српског језика 2.*

Циљ предмета: Упознавање студената с дијалектизмима у књижевним делима.

Исход предмета: Оспособљеност студената да препознају дијалекат, успешно анализирају његову структуру и разлике у односу на стандард, изражајно интерпретирају текст на дијалекту и истакну његову стилску вредност.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** Разлике између стандарног језика и дијалекта и њихов међуоднос. Употребна вредност дијалекта (где и када); Типови дијалектизама и њихова стилско-уметничка вредност у делима писаца заступљених у основношколској и средњошколској лектири. Стеван Сремац: Поп Ћира и поп Спира, Зона Занфирова; Борислав Станковић: Коштана, Нечиста крв; Драгослав Михајловић: Петријин венац; Јанко Веселиновић: Хајдук Станко; Петар Кочић: Јазавац пред судом, Јауци са Змијања, Суданија; Бранко Ћопић: Доживљаји Николетине Бурсаћа, Орлови рано лете, Делије на Бихаћу, Магареће године; Стјепан Митров Љубиша: Приповјести црногорске и приморске, Приче Вука Дојчиновића; Матија Бећковић: Рече ми један чоек; Иво Ћипико: Приморске душе, За крухом. За потребе књижевности хуманизма и ренесансе биће обрађене и основне карактеристике чакавског наречја.

***Практична настава (вежбе)*:** Након слушања, гледања и изражајног читања појединих одломака дела писаних на дијалекту следи анализа на свим језичким и уметничким нивоима. Презентација семинарског рада о употреби и значају дијалектизама на свим језичким нивоима у одређеном књижевним делу. Разговор о прочитаном семинарском раду.

Литература:

Брозовић, Далибор, Павле Ивић. *Језик српскохрватски/хрватскосрпски, хрватски или српски* [Извадак из II издања Енциклопедије Југославије]. Загреб: Југославенски лексикографски завод »Мирослав Крлежа«, 1988.

Дијалекат – Дијалекатска књижевност [зборник реферата]. Лесковац: Лесковачки културни центар, 2009.

Дијалекат – Дијалекатска књижевност [зборник реферата]. Лесковац: Лесковачки културни центар, 2011.

Ивић, Павле. *Српскохрватски дијалекти. Њихова структура и развој. Прва књига. Општа разматрања и штокавско наречје* [Целокупна дела III]. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1994.

Јерковић, Јован. *Језик и писци.* Нови Сад: Матица српска – Институт за јужнословенске језике, 1991.

Књижевно дело Стевана Сремца – Ново читање. Лингвистичка секција. Београд – Ниш: САНУ – Универзитет у Нишу, 1997.

Књижевност на дијалекту [зборник реферата]. Лесковац: Лесковачки културни центар, 2007.

Пецо, Асим. *Писци и њихов језик.* Београд: Просвета, 1969.

Комуникативна синтакса

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: –

Циљ предмета: Усвајање теоријских знања из домена комуникативне синтаксе и њене лексичко-грамтичке формализације у српском језику.

Исход предмета: Оспособљеност за прагматичку, семантичку и синтаксичку идентификацију аргумената предиката у складу са реченичном персперспективом.

Садржај предмета

***Теоријска настава*:** 1. Појам и предмет комуникативне синтаксе. Информативна перспектива реченице. Актуелно рашчлањавање реченице и исказа: тема и рема. Реченични фокус. Интонација. Типологија исказа. Пропозиција и диктум. Модални оквир. Комуникативни циљ. Појам перформативног исказа. 2. Лексичко-граматички и семантички аспекти аспекти перспективизације. Синтаксичка семантика и перспективизација. Конверзија. Анонимизација и имперсоналност. Пасивизација. Ред речи у реченици и синтагми: канонички и инверзирани поредак. Кореференцијалност. Координација и субординација: перспективизациони аспект реченичног устројства. Кондензација као перспективизациони регулатор.

***Практична настава (вежбе)*:** Обрада различитих типова реченичних образаца са становишта методологије комуникативне синтаксе на примерима текстова са различитом прагматичком матрицом.

Литература:

Алановић, Миливој. Принципи синтаксичке кореференцијалности *осим*-структура у српском језику. *Научни састанак у Вукове дане*. 41/1 (2012): 157–169.

Алановић, Миливој. О комплементарности синтаксичких и семантичких јединица реченице. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. LV/1 (2012): 149–175.

Алановић, Миливој. Синтаксички и комуникативни аспекти конверзије. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистик*у. LI/1 (2008): 87–98.

Алановић. Миливој. Типологија и кореференцијалност агенса у српском, француском и немачком језику. *Зборник Матице српске за филолију и лингвистику*. XLVIII/1 – 2 (2005) 151–232.

Васић, Вера. Синтаксичка кореференцијалност. *Јужнословенски филолог*. LIV (1998): 79–86.

Ивић, Милка. Проблем перспективизације у синтакси. *Јужнословенски филолог*. XXXII (1976): 29–46.

Ивић, Милка. *Ред речи*. Београд: Библиотека XX век, 2002.

Поповић, Љубомир. *Ред речи у реченици*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 1997.

Шпански језик А2.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Личне навике, разлози и мотиви *(porque / para)*, пружање савета и давање препорука (*tener que + infinitivo /lo mejor es + infinitivo /va bien + infinitivo*). Презент индикатива правилних и неправилних глагола. Повратни глаголи. Поређење придева, прилога, именица и глагола. Предлози за место. Одређени и неодређени члан. Род именица. Презент индикатива неправилних глагола (*c – zc*). Присвојни придеви и заменице *(este/esta/estos/estas, ese/esa/esos/esas).* Учтивост (*tú / usted*). Правила акцентуације. Глаголска перифраза *estar + gerundio*. Сати. Исказивање намера и планова за будућност *(pensar + infinitivo / ir a + Infinitivo)*. Искуства у прошлости (е*l Pretérito Perfecto).* Временски маркери *ya / todavía no*. Личне заменице директног објекта. Обезличене реченице (*pronombre se + verbo en 3ª persona del singular o plural).*

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање личних навике, разлога и мотива, делови куће и намештај, физички опис људи, односи и сличности међу особама, тражење и пружање услуга, дозвола и изговора, одевни предмети. Говорни чинови поздрављања, представљања скретања пажње, активности у слободно време. Опис екстеријера исхрана и рецепти.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Вања, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А2.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А2 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А2 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Основна употреба шпанских глаголских времена (е*l Pretérito Perfecto, el Futuro Imperfecto el Pretérito Indefinido, el Pretérito Imperfecto)* и начина *(el Imperativo).* Временске одреднице за исказивање радње у прошлости и временски маркери за будућност..Употреба глагола *ser* и *estar.* Исказивање жеља (me / te/ le / nos / os / les gustaría + infinitivo). Формулисање претпоставки (*Si + Presente de Indicativo, Futuro Imperfecto).* Употреба глаголске перифразе *estar + gerundio у* прошлости. Личне заменице директног и индиректног објекта.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А2). Теме: Искуства у прошлости и планови за будућност. Пружање савета и препорука. Исказивање расположења и душевног стања. Делови тела. Исказивање симптома болести. Описивање догађаја, околности особа и предмета у прошлости.. Приповедање и повезивање догађаја у прошлости, исказивање трајања радње. Давање упутстава и инструкција. Временски маркери за будућност. Исказивање будућих радњи и услова.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional* 2. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Troitiño, C., P. Seijas. *Cuadernos de Gramática española A2.* Barcelona: Difusión.2009.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco.*Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. CLAVE: Diccionario de uso del español actual Madrid: SM 2002.
5. Вања, Војмир. *Diccionario español-croata*. Загреб: Школска књига.1991.
6. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.

Шпански језик А1.1

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Лични подаци (име, презиме, старост, националност...) поздрави; националност, професије. Абецеда. Род именица. Бројеви. Индикатив презента глагола све три коњугације (- ar / - er / - ir); употреба предлога *a, con, de, por, para*; одређени члан; личне заменице. Безлични глаголски облик *hay* и глагол *estar*; суперлатив, неодређени члан; упиитне заменице. боје. Показне заменице и придеви; употреба одређеног члана уз придев; глаголска перифраза *tener que + infinitivo*; глагол *ir*. Глагол *gustar*; присвојни придеви.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: изражавање намера, мотива, разлога, склоности, интересовања и потреба, физички изглед и карактер; породични односи, одевни предмети,опис места, градова и држава, клима.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.
6.

Шпански језик А1.2

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: уписан одговарајући студијски програм

Циљ предмета

Развијање свих елемената комуникативне компетенције на шпанском језику на нивоу А1 Заједничког европског референтног оквира за језике.

Исход предмета

Након савладаног курса, студенти владају шпанским говорним и писаним језиком на нивоу А1 према стандардима Заједничког европског језичког оквира.

Садржај предмета

Теоријска настава

Индикатив презента неправилних глагола; повратни глаголи; прилози за учесталост, слагање у мишљењу, сати; дани у недељи; делови дана. Употреба безличног облика уз заменицу *se*; глаголи *poner* и *traer*. прилози за количину.. *El Préterito Perfecto*. S*aber + infinitivo*; изражавање учесталости; Приповедање и повезивање догађаја у прошлости; изражавање трајања радње; *El Préterito Indefinido*; временске одреднице за прошлост; глаголска перифраза *empezar a+ infinitivo*; глагол *ir / irse*.

Практична настава:Вежбе

Језичке вежбе усмерене ка разумевању говорног језика, правилном усменом и писменом изражавању на шпанском језику (ниво А1). Теме: навикаме и обичаји, понашање у ресторану; обичаји Шпанаца у исхрани, Описивање села, града, градске четврти; пружање упутстава, склоности и способности, врлине и мане.

Литература

1. Corpas, Jaime, et al. *Aula Internacional1*. Barcelona: Difusión. 2005.
2. Conejo, E., Tonnelier, B. *Cuadernos de Gramática española A1.* Barcelona: Difusión.2008.
3. Rajić, Jelena, Hugo Marcos Blanco. *Gramática de la lengua española para serbiohablantes con ejercicios*. Beograd: Zavod za udžbenike. 2009.
4. Filipović J., Díez Plaza, C.L. *Diccionario didáctico español-serbio, serbio-español*. Embajada de España en Belgrado. 2004.
5. CLAVE: *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: SM. 2002.